

Kirvun

INKILÄN

juhannus 2023

Suvivirsi

1.
Jo joutui armas aika
ja suvi suloinen.
Kauniisti joka paikkaa
koristaa kukkanen.
Nyt siunaustaan suopi
taas lämpö auringon,
se luonnon uudeks luopi,
sen kutsuu elohon.

2.
Taas niityt vihannoivat
ja laiho laaksossa.
Puut metsän huminoivat
taas lehtiverhossa.
Se meille muistuttaapi
hyvyyttä, Jumala,
ihmeitä julistaapi
se vuosi vuodelta.

3.
Taas linnut laulujansa
visertää kauniisti.
Myös eikö Herran kansa
Luojaansa kiittäisi!
Mun sieluni, sä liitä
myös äänes kuorohon
ja armon Herraa kiitä,
kun laupias hän on.

4.
Oi Jeesus Kristus jalo
ja kirkas paistemme,
sä sydäntemme valo,
ain asu luonamme.
Sun rakkautes liekki
sytytä rintaamme,
luo meihin uusi mieli,
pois poista murheemme.

5.
Ei vertaistasi sulle,
sä lilja Saaronin.
Suo armos lahjat mulle
ja kaste Siionin.
Kun Henkes virvoituksen
vain sielu saanut on,
keväisen kaunistuksen
se saa kuin Libanon.

6.
Maan, meren anna kantaa
runsaasti lahjojas,
tarpeemme meille antaa
sun siunauksestas.
Suo suloisuutta maistaa
myös sielun sanassas,
ain armos sille paistaa,
niin on se autuas.

Mahd. Israel Kolmodin 1694. Suom. 1700.
Virsikirjaan 1701. Uud. Alfred Brynolf Roos
1867, komitea 1937. | Sävelmä: Ruotsissa
1697.

*****

Kansikuva: Heikki Jääskeläinen

Inkilä

N:o 78

2023 kesäkuu

Hyvät kyläläiseni ja kirvulaiset!

Nyt kun alan olla museokamaa itsekin, niin on ollut kerrassaan hienoa löytää Karjala-harrastukseen kiinteästi liittyvä museotoiminta. Vuonna 1985 avattu Kirvun Pitäjämuseo Mäntsälässä on hieno kulttuuriteko. Mutta mikään museokaan ei pysy pitämättä. Yhteistyö vastuumuseoiden, aiemmin Lahden Kaupunginmuseon ja nykyisin Helsingin Kaupunginmuseon kanssa, on avannut aivan uudenlaisen näkymän museohommiin.

Vastuumuseo tarjoaa apuaan kaikenlaisiin kysymyksiin ja pulmiin. Nimetyt henkilöt auttavat neuvomalla pölyjen pyyhinnästä aina apurahan hakemiseen. Käyvät tutustumassa museoon ja antavat heti vihjeitä. Muutaman kerran vuodessa kokoonnutaan Teams-kahveille kuulemaan ajan-kohtaisista aiheista tai oppimaan museon ylläpitoon liittyvistä asioista. Viimeksi olen ollut Herttoniemen kartanossa oppimassa, miten sitä museotuolia nostetaan tai miten astioita puhdistetaan. Ei todellakaan selkänöjasta tai fairylla...

Konservaattori ahkeroi viime syksynä kolme kuukautta museomme tekstiilien kimpussa ja nyt olemme saaneet käsitoille uudet säilytyskalusteet ahkerien talkoouseppien tekeminä. Kannattaa tulla katsomaan, onko laatikoissa omien esivanhempien kirjomia pöytäliinoja ja muuta kaunista. Ryijyt on ripustettu kirkkaanvärisinä ”naisten nurkkaan”.

Olemme liittyneet Suomen Maatalousmuseo Sarkan ylläpitämään **Museoraitti-verkostoon**. Kesäksi valmistuneen Museoraitti-esityksen voi hakea museolta jonain kesäsunnuntaina tai lukea netistä https://www.museoraitti.fi/wp-content/uploads/2023/05/museoraitti_2023_net.pdf. Tee pyrähdys johonkin 45 museosta tai valitse reittisi varrelle useampikin.

Nyt, kun sota taas tuhoaa ihmisten historiaa, on entistä tärkeämpää tallentaa menneiden aikojen, tai miksei tämänkin hetken, esineitä ja tarinoita. Kirjeet, valokuvat, kortit – tuo katoava kansanperinne, päiväkirjat, kalenterit... Olemme kevään aikana luetteloineet **Kirvun Kotiseutuarkiston** uusia lahjoituksina saatuja dokumentteja. Miten mielenkiintoisia ja jännittäviä papereita, pöytäkirjoja, kuitteja, muistiinpanoja, todistuksia ja vaikka mitä. Arkistoa läpi käydessä muodostuu kuva siitä, miten ja miksi asioita on hoidettu evakkojen, seurakuntien, kuntien, yhteiskunnan osalta. Ja miten on järjestetty juhlia!

Tuntematta historiaa ei ole tulevaisuutta! Hyvää kesää.

Inkisen kaupan Hannele

Kirvun tulitikkukirkko

Nyt jo edesmennyt **Unto Komonen** on tehnyt tulitikuista pienoismallit suurimmasta osasta luovutetun Karjalan kirkoista. Ne on tehty vuosikymmenien mittaan valokuvia ja kirkkojen pohjapiirustuksia hyödyntäen. Kirkoissa on näkyvissä myös pienet arkkitehtoniset yksityiskohdat; ikkunoiden ristikot, kupolien kaaret ja ristit katoilla. Unto Komonen oli lähtöisin Käkisalmesta.

Tulitikkukirkot ovat esillä Karjalatalon ala-aulan vitriininäyttelyssä Karjalatalon aukioloaikoina. Käpylänkuja 1, Helsinki.

Kuva: Heikki Jääskeläinen

Suvivirrestä: ”...pois poista murheemme”

Toukokuun viimeisenä sunnuntaina, helluntaina, Helsingin pyöräteillä saattoi tavata laulavia pyöräilijöitä. Meneillään oli Helsingin seurakuntien suvivirsipyöräily.

Suvivirrestä on moneen.

Sukulaismökkillä sen kolmas säkeistö oli ruokavirsi. Pienimmät pyysivät, että lauletaan se lintulaulu: ”Taas linnut laulujansa visertää kauniisti...”

Suvivirttä lauletaan usein häissä mutta myös hautajaisissa. ”...luo meihin uusi mieli, pois poista murheemme”.

Helluntai, Pyhän Hengen vuodatuksen juhla, osuu suvivirren aikaan. ”Kun Henkes virvoituksen, vain sielu saanut on...”

Virsi kertoo Pyhän Kolminaisuuden työstä. Se julistaa Jumalan hyvyyttä, Kristuksen rakkautta ja Pyhän Hengen uudistavaa voimaa.

Ja tietenkin suvivirsi kuuluu koulujen kevätjuhliin. Jopa eduskunnan perustuslakivaliokunta on todennut sen kuuluvan suomalaisen kulttuuriin.

Suvivirsi kuuluu moniin kesäkauden alkajaisjuhliin.

1700-luvulta lähtien suvivirttä lauletti Koti-Karjalassakin.

Tuskin osaan kuvitella, millä hartaudella sitä laulettiin kevätkylvöjen aikaan, kun kotiseudulle oli palattu välirauhan jälkeen tietämättä, että vuoden 1944 kylvöjen sato jäi omalta väeltä korjaamatta.

Sadot jäivät korjaamatta myös Suvivirren synnyn aikaan.

Eurooppaa koetteli kylmä sääjakso. Vuosina 1695-1697 sato tuhoutui kolmena peräkkäisenä vuonna. Pohjois-Suomessa neljä ihmistä kymmenestä menehtyi nälkään tai sen aiheuttamiin sairauksiin. Talot autioi-

tuivat ja moni lapsi ja nuori joutui eroon vanhemmistaan ja kuoli kerjuumatalla kaukana kotoa.

Suvivirsi kertoi aikalaisille kevään tulosta ja toivosta selviytyä hengissä vaikean nählähädän jälkeen. Luonnon herääminen ja auringon lämpö olivat lupaus elämän jatkumisesta.

En tiedä lauletaanko Suvivirttä Ukrainassa. Uskon, että ainakin sen pienissä luterilaisissa seurakunnissa. Kullakin kirkolla on omat, vastaavat kevätlaulut ja virret.

Kun me laulamme Suvivirttä, olemme kiitollisia siitä, että olemme saaneet laulaa sitä myös kansamme vaikeina aikoina, olemme saaneet nauttia vapaudestamme harjoittaa ja ilmaista kristillistä uskoamme.

Kun vanhempamme ja isovanhempamme eivät saaneet korjata vuoden 1944 satoa kotipelloiltaan, toivomme ja rukoilemme, että Ukrainan pellot saadaan puhdistetuiksi sotaromusta ja jälleen oikeaan käyttöön.

”Maan, meren anna kantaa runsaasti lahjojas, tarpeemme meille antaa sun siunaukselles.”

Yhteisenä rukouksenamme juhannuksena olkoon Suvivirsi, kaikki sen kuusi säkeistöä, jotka sisältönsä rikkaudella kertovat Jumalan ihmisrakkaudesta ja hyvydestä meitä kohtaan.

Heikki Jääskeläinen

Kuva: Pixabay

JUHLAVUODEN KOIVUMME KUULUMISIA

Vielä pienet ja hennon vihreät koivunlehdet kertovat muistokoivumme selvinneen toisesta kylmästä ja lumisesta talvestaan Kärkölän kirkon kirkkotarhassa. Kuvanottohetkellä, 13.5.2023, pylväskoivun ympärillä oli vielä tukeva verkko suojaamassa pientä puuta nälkäisten jänisten, peurojen ja kauriiden hampailta.

Karjalan Liitto täytti vuonna 2020 täydet 80 vuotta. Yhtenä juhlimisen muotona pyydettiin istuttamaan muistopuita evakkopaikkakunnille. Vuonna 2020 iski kuitenkin koronapandemia ja monet asiat lykkääntyivät.

Niinpä meidän koivumme istutettiin 26.9.2021 inkiläläisten kiitoksena Kärkölän kunnan ja seurakunnan avusta siirtokarjalaisten asettuessa paikkakunnalle. Vuonna 1948 Kärkölässä oli noin 1200 kirvulaista ja äyräpääläistä.

Kuva: Teija Sipiläinen

Karjalainen lintu

*Siu tsiu,
siu tsiu,
puu siun
pesä miun.
Elä sie puuta vie,
mää pois,
hois, hois!
Muute ois
koti pois
pikkusen
lintusen.*

(Kaija Pakkanen)

Pihalintujen puheet

*Kylläpä pihalla loruillaan,
puheesta ei tule loppuakaan.
Peipot ja heipot laulavat,
kertovat pitkät tarinat,
mutta ei toinen kuuntele toistaan,
puhuvat omista asioistaan:
Kvirivirivir! Tsytt tsytt tsytt!
Kuuntelin, mutta en ymmärtänyt.*

(Aale Tynni)

Muistokirjoitus

Heikki Inkinen

10.1.1929-4.12.2022

Isäni Heikki syntyi Kirvun Inkilässä sisaruskatraan vanhimpana. Äitinsä hän menetti nuorimman sisaren synnytyksessä.

Nuoruutensa Heikki vietti Inkilässä, kunnes sota pakotti jättämään kotikonnut kahdesti ja lähtemään evakkomatalle. Evakkomatka vei lopulta hänet isänsä luo Hyvinkäällä Sofiebergin kartanoon.

Työuransa hän suoritti ensin kylmäkoneasentajana, josta hän siirtyi auton asentajaksi ja lopulta PTL:n Hyvinkään huoltopaikan päälliköksi.

Perheen perustettuaan Heikki palasi Helsingin vuosien jälkeen Sofiebergin kylään Hyvinkäälle tuttuun Inkilän naapureiden Pakarisen veljesten naapuriksi. Taitavana käsistään hän rakensi talon perheelleen. Lisäksi myöhemmin syntyivät keinuhevoseet, kapiokirstut miniöille, könninkelloa unohtamatta.

Viimeiset vuotensa isäni vietti Sahamäen palvelutalossa Hyvinkäällä ja oli erittäin tyytyväinen saamaansa hoivaan ja huolenpitoon.

Poisnukkuminen tapahtui joulukuun neljännen päivän aamun tunteina.

Heikki pappaa jäivät kaipaamaan

Lapset, lasten lapset ja lasten lasten lapset

Pekka Inkinen

Kuva: Pekka Inkinen

AHKERAT KÄDET OVAT LASKENEET KUTIMENSA

Ritva Kyllikki Nurmi os. Lukkarinen
2.11.1944 - 13.12.2022

Yksittäisen ihmisen ainutkertainen elämä on pieni lenkki sukupolvien pitkässä ketjussa; kuin silmukka kutojan värikkäässä kudelmassa. Ritvan ahkerat kädet ja monipuolinen elämä ovat jättäneet jälkeensä paljon pysyviä ja lämpimiä muistoja.

Ritvan sukuhaara isän puolelta tulee Joensuun seudulta. Lukkarinen - Lukkari-sukuseura ry:n julkaiseman sukututkimuksen mukaan tietoja heistä on aina kaukaa 1600 luvulta. Ritvan Isänisä Henrik Edvard Lukkarinen ("Eetu") syntyi Enossa 8.4.1888 ja kuoli Kirvussa 8.11.1943. Isoisällä oli kahdeksan muuta sisarusta, joista kuusi aikakaudelle tyypilliseen tapaan kuoli tauteihin jo aivan pieninä. Eetu itse menetti äitinsä jo varhain, ollessaan vain kuusivuotias.

Enosta Lukkarisen Eetu muutti vuonna 1910, Kirvuun 22-vuotiaana, ilmeisestikin työn perässä. Olivathan työpaikat alueella alkaneeet lisääntyä ja monipuolistua erityisesti Viipurista Sortavalaan valmistuneen radan myötä. Myöhemmin myös Iida-sisko päätyi Kirvuun, avioiduttuaan Jaakko Haapasaaren kanssa. He elivät Inkilässä lastensa Emilin, Jennyn, Vilho Vernerin ja Ellin kanssa, Iidan toimiessa mm. työväentalon vahtimestarina. "Iita tät" eli vanhaksi Vilho ja Helvi Haapasaaren luona Lahdessa. Vanhin Enon Lukkaristen sisaruksista, Juho, eli aikuiselämänsä Ruokolahdella, mutta hänen ainoan lapsensa menettänyt 19-vuotiaana ei Lukkarisen suku siinä haarassa enää jatkunut.

Eetu puolestaan avioitui Kirvun Inkilässä vuonna 1912 Anna Matintytär Kuisman

(9.4.1885-26.9.1941) kanssa. Heidän lapsiaan olivat sitten Ritvan isä Matti Johannes, Arvi Edvard (minun isäni), ja Eino Antero. Anna Kuismalla oli yksi aikaisemmin syntynyt lapsi Väinö Kuisma.

Isänsä äidin kautta Ritva kytkeytyy Kuismien sukuun, Kirvun historian mukaan alueelle jo aivan ensimmäisinä saapuneisiin uudisraivaajiin. "Kaksi miestä vaelsi Inkerinmaalta veneellä soutaen Laatokan kautta Vuokseen ja edelleen Kuunjoen alajuoksua pitkin. Toinen mies oli nimeltään Inkinen ja toinen Kuisma." Näitä tarinoita vahvistaa myös tieto maakirjoista 1500-luvun puolivälistä. Niissä mainitaan Inkisten todella olleen Inkilän kylän ensimmäisiä asukkaita samoin kuin Kuismien Kuismalan kylän.

Sodista selviytymisten ja evakkomyllerrysten jälkeen Ritvan Isä, kuten niin monet Kirvun ja Inkilän asukkaista asettuivat Uudellemaalle Mäntsälään. Matti oli avioitunut jo syksyllä 1942 Martta Aleksina Laineen kanssa. Heidän lapsissaan Lassessa, Ritvassa, Keijossa ja Maijassa yhdistyivät siten Pohjois-Karjalan ja Karjalan Kannaksen sukupolvikudelman silmukat Uusmaalaisiin säikeisiin.

Mäntsälän Saaren kylään Matin ja Martan perustama viljelystila oli Ritvan lapsuuskoti ja Uusimaa kotiseutu koko elämän ajaksi. Serkuksille kesäiset vierailut Saarelle ovat jääneet mieleen mukavina muistoina; heinäntekotalkoot, tuoreen heinän tuoksu. Traktoria ei ollut, hevonen ja ahkera talkooväki oli. Heinäpellolla paras hetki oli tietysti eväiden syöminen.

Perheenperustamisvaiheessa yhdessäolot keskittyivät lähinnä sukujuhliin, mutta myöhemmin löytyivät yhteiset marjastusretket ja kotiseutretket Karjalaan.

Kirvun Inkilästä muodostui Ritvalle kuin toinen kotiseutu. Ritvalla oli kuten useilla evakkojen perillisillä vahva ajatus siitä, mitä on ikävä ja kaipaus. Mitä vanhempamme

olivat kokeneet, kun joutuivat jättämään synnyin- ja lapsuudenkotinsa ja isämme rintamalle lähtiessään. Ensimmäisen matkan Ritva teki heti 1990 ja sen jälkeen monia iloisia retkiä eri vuodenaikoina ja eri ryhmien kanssa. Alkuvuosinahan mukana oli myös vielä joukko Inkilässä asuneita sukulaisia. Viimeisillä matkalla vielä ainakin yksi, Kuisman Urho, suvun varsinainen tervaskanto. Kesäisten kotiseutumatkojen yhteydessä Ritva toimi ensikertalaisten kokeneena oppaana niin Inkilän kyläteillä, koulun mäellä kuin asemalla ja Aallopillakin. Seuraavan kesän matkaa odotettiin ja suunniteltiin jo ennen kuin päästiin edelliseltä matkalta kotiin.

Maatalon ympärivuotiset tehtävät kasvattivat Ritvasta ahkeran työhmissen. Hän oli erityisen taitava käsistään. Ritva kävi vaatturikoulun Lahdessa 1960-luvun lopulla ja jatkoi käsitöiden tekemistä koko elämänsä ajan. Inkilän villasukat ja Kirvun kukkosukat ovat hänen ideoimiaan.

Sukututkimus tehdään perinteisesti taaksepäin isän sukunimeä seuraten. Tiedoissa kulkee rinnalla kuitenkin myös aina naisten, äitien viittaukseksi jäävät o.s. sukulinjat. Niistä jokainen lisää uusia silmukoita, kuten esim. Ritvan kohdalla hänen äitinsä Laineen suvun ja äidinäitinsä Vikstenin sukujen historiasta.

Ritva perusti perheen 1964 Tuomo Aulis Oskari Nurmen kanssa (21.12.1940-25.12.2014) ja sukukudelman laajeni jälleen.

Heidän lapsensa Jaana, Marjo ja Marko ovat sitten jatkaneet Nurmen sukua viiden lapsenlapsen ja nyttemmin neljän lapsenlapsenlapsen verran. Martta äidin kuolemaan saakka oli olemassa viisi sukupolvea samalla kertaa. Ritvan elämässä oli perheellä, kodilla ja lapsilla keskeinen osa. Hän ennätti kasvattaa ja hoitaa perhepäivähoitajana myös monta sukupolvellista Mäntsälän Sääkskylän lapsia.

Ritva oli perin juurin karjalainen isomummo, PAAPU.

*Leena Lukkarinen- Annila
Inkeri Keijamaa os. Kuisma*

Anders Halinius ja Rauno Velling

Kirvun historian vaalijoina

Valmistellessani esitystä kirvulaisista naimatavoista inkäläisten ja sairaalaisten tarinaviikonloppuun 25.3.2023 tutustuin siinä ohessa kahteen minulle aikaisemmin tuntemattomaan tutkijaan ja tiedemieheen – näin voi heitä molempia luonnehtia.

Heitä yhdistää Kirvun talouskalenteri 1816, johon rovasti Anders Halinius kokosi muistiinpanojaan elämänmenosta syrjäisessä Kirvun kappeliseurakunnassa. Merkinnät marraskuulta lokakuulle kertovat, mitä missäkin kuussa piti viljelytöissä tehdä ja milloin sopi mm. ajatella kihlautumista ja naimisiin menoa.

Ruotsinkieliset muistiinpanot jäivät käsikirjoitukseksi, jota säilytetään Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistossa Helsingissä. Suomennoksen siitä teki vuonna 1998 kuollut, Kirvussa 1937 syntynyt toimittaja ja tiedottaja Rauno Velling. Kirvun talouskalenteri ilmestyi postuumista hänen kuolemansa jälkeen vuonna 2001.

Anders Halinius

– Kirvun pappi ja Viipurin läänin rokotustarkastaja

Kirvun kirjan kirjoittaja Aulikki Ylönen piti Anders Haliniuksen kalenteria Kirvun ensimmäisenä historiana, kansan kuvauksena 1700-luvun lopulta vuoteen 1816.

Anders Halinius syntyi Maarian pitäjän Halisten kylässä 1768 talollisen poikana. Opintielle lähdettyään hän otti sukunimekseen kotikylän Halisten nimen latinan kieleen mukautettuna. Niinpä Halisesta tuli Halinius.

Halinius opiskeli vanhoja kieliä, saksaa, venäjää, filosofiaa ja lääketiedettä. Saadakseen käytännön kokemusta saksan ja venäjän kielistä hän hakeutui Vanhaan Suomeen kotiopettajaksi ja papiston sijaiseksi. Akateeminen tutkinto kun antoi tuolloin pätevyuden myös papin virkaan.

Vuonna 1802 Halinius tuli Kirvuun armovuoden saarnaajaksi, nai edellisen papin lesken ja toimi Kirvun kappalaisena kuolemaansa 1841 asti.

Papin tehtävien lisäksi hän hoiti myös lääkärin ja apteekkarin virkaa ja hoiti pitäjässä rokotuksetkin. Kastaessaan hän rokotti lapset samalla kertaa. Tuolloin kansa alkoi uskoa rokotuksen voimaan, toisin kuin Kirvussa sata vuotta myöhemmin.

Anders Halinius teki päivittäisiä säähavaintoja kuolemaansa asti ja laati Viipurin läänistä laajan maantieteellisen kuvauksen. Mikään inhimillinen ja tuskin jumalallinenkaan ei ollut hänelle vierasta.

[http://www.helsinki.fi/ylioppilasmatrikkeli/henkilo.php?id=10372:](http://www.helsinki.fi/ylioppilasmatrikkeli/henkilo.php?id=10372)

6.10.1787 Anders Halin, myöhemmin Halinius 10372. * Maariassa 29.10.1768. Vht: Maarian Hallisen kylän Komoisen talollinen Anders Jakobsson († 1791) ja Valborg Henriksdotter. Turun katedraaliskoulun oppilas 15.10.1785 (in cl. conrect.) – 1788. Ylioppilas Turussa 6.10.1787 Halin, Andreas, Borealis _ 676: Boreaalisen osakunnan jäsen 6.10.1787 1787. Octob. 6. Anders Halin Natus d: 28. (←) 1768. | Sacris Ordd. in «Sana Ingrida on yliviivattu ja sen päälle on kirjoitettu Russia.» initiatus A:o 1791. Matkapassi Viipuriin matkustamista varten 29.2.1792. Todistus registratuurassa 6.3.1792 (aikomuksena hakea Turun tuomiokapitulilta dimissiota vastaanottaakseen Venäjän puolelta saamansa kutsun pappisvirkaan). Vihitty papiksi Haminan hiippakunnassa 17.1.1793. — Taipalsaaren kirkkoherran apulainen 1793. Armovuodensaarnaaja Vehkalahdella 1799. Haminan tuomiorovastin apulainen 1800. Armovuodensaarnaaja Kirvussa 1802, kappalainen siellä 1803. Varapastori 1814. Tunnettu etevänä väliskärinä ja rokottajana sekä taloudellisista ja tieteellisistä harrastuksistaan. † Kirvussa 4.12.1841. Pso: 1804 Vendla Katarina Hobin tämän 2. avioliitossa († 1839). Pson edell. aviomies: Kirvun kappalainen Fabian Oleander 9226 (yo 1774, † 1802). Appi: Kerimäen kappalainen Gustaf Hobin 7362 (yo 1748, † 1780). Vävy: Jääsken kappalainen Johan Adolf Aurén 13458 (yo 1821, † 1853).

Rauno Velling

– monipuolinen kulttuurivaikuttaja

Rauno Velling syntyi Kirvussa 1937. Maanviljelijä Yrjö ja Elvi Vellingin perheen evakkotaival päättyi Orimattilaan. Yliopilaaksi Rauno kirjoitti 1955 Kannaksen yhteislyseossa Lahdessa ja filosofian kandidaatiksi hän valmistui 1960.

Rauno Velling ehti tehdä kaksi elämänuraa – toisen kustannusvirkailijana, toisen lehtimiehenä ja tiedottajana. Hän toimi mm. Uuden Suomen kulttuuritoimittajana, kustannusvirkailijana WSOY:ssä ja Gummeruksen kirjallisena johtajana sekä Uusimaa-lehden päätoimittajana. 1985-1995 hän toimi Helsingin yliopiston

tiedotuspäällikkönä. Vuodesta 1996 hän tuotti yliopistoa ja tiedettä koskevia televisio-ohjelmia. Hän oli myös Karjala-lehden avustaja.

Rauno Velling kuoli sananmukaisesti työnsä ääreen vuonna 1998. Kuolemaansa edeltäneenä päivänä hän editoi livviläisistä kertovaa Väinölän lapset -ohjelmaa.

Kun en löytänyt Kirvun talouskalenteria 1816 muuten mainiosta Kotiseutuarkistostamme, laitoin haun Antikvariaatti.fi-verkkopalveluun. Sieltä löytämäni Kirvun talouskalenterin lahjoitan Kirvun Kotiseutuarkistoon.

Häät Kirvussa. Kuvassa näkyy useita kukkaispareja. Lue lisää YouTubessa Kirvulaiset naimatavat os. KIRVU kotipitäjämme Karjalassa

Kirvulaiset naimatavat

Niin ja ne kirvulaiset naimatavat. Tässä yksi lainaus ja kooste Anders Haliniukselta:

- Kosinta tapahtui kirkonmäellä jumalanpalveluksen jälkeen
- Neito asettui ”julkiselle paikalle nähtäväksi”. Nuori mies esitti hänelle naimatarjouksen äitinsä tai lähisukulaisensa välityksellä. Samana päivänä sulhasen oli vielä ajettava morsiamen kotiin, jossa kosiomenot jatkuivat.
- Kun tyttö oli pitänyt sormuksen seuraavaan pyhään, katsottiin kihlauksen tapahtuneen. Silloin alkoi kihlajaisten vietto morsiamen kotona. Sulhanen jakoi rahaa morsiamen sukulaisille.
- Morsian lähti ystävineen pitäjän eri

Latvalahden tyttäret Aino ja Aili vihittiin 11.5.1935 Kirvun kirkossa. Alttarin edessä vas. Aino Latvalahti ja Eero Kaukonen, oikealla Aili Latvalahti ja Martti Sarparanta.

kyliin ja keräsi tarvikkeita, joista valmistettiin lahjoja jaettavaksi häävieraille ja kuokkavieraillekin.

- Miesväki kävi myllyssä, poltti viinaa ja pani olutta.
- Hääjuhollisuus aloitettiin morsiamien kotona. Siellä aterioitiin. Lähtiessä morsian itki itkunsa pihamaalla. Ajateltiin, että morsiamen oli helpompi elää, kun oli kotoa lähtiessään itkenyt.
- Katso koko esitys Kirvulaiset naimatavat YouTubesta os. KIRVU kotipitäjämme Karjalassa

Heikki Jääskeläinen

Morsiamen lähtö kodista

Nyt isän majast lähden
maailman matkallen
ja suren kaikkein nähden.
En ole iloinen.

Isäni maja oli
mul aina iloinen
ja rakkaan äidin syli
se oli suloinen.

Nyt täytyy minun lähtee,
kuin lehti liukkaa jääl.
Siis vaimo miehen tähden
on luotu eloon tääl.

Nyt nämä ovet suljen,
miss' olen kasvanut
ja yljän kanssa kuljen,
sen olen vannonut.

Hyvästi, hyvä isä,
kyll' rakas olit mull'.
Hyvästi, hellä äiti,
sydämeest' sanon sull'.

Näin laului äitini Riitta Maria Rikonen läksiäisissään 12.3.1916 lähtiessään Sairalan Kärpäsen mäeltä isäni Elias Hännikäisen vaimona Antrean Hannilaan. Hän oli oppinut laulun äidiltään, joka oli Maria Pietarintytär Tauru ja hän äidiltään Helena Juhontytär Paajaselta. He olivat laulaneet samaa laulua kotoaan lähtiessään.

Aune Rautava os. Hännikäinen

*Lähde: Kopossilla kahe puole (ISBN 951-99740-1-6, Nordmanin Kirjapaino, Forssa 1986)
Kuva: Kirvu-Säätiön kuva-arkisto*

Tapahtui Kalliopirtillä Kärkölässä

Pitkän talven päätteeksi tuli jälleen tarve tavata kyläläisiä. Niinpä jo toistamiseen Inkilän kylätoimikunta järjesti maaliskuisen tarinaleirin Hollolan seurakunnan leirikeskus Kalliopirtillä. Läsnä oli 26 tapahtumasta kiinnostunutta, joista osa yöpyi kanssamme.

Lauantain ohjelmassa kuultiin pätkiä Elisenvaaran pommituksista, nähtiin diaesityksenä kirvujuuristen taiteilijoiden maalauksia ja valokuvia sekä tutustuttiin kirvulaisiin naimatapoihin. Aikaa jäi riittävästi myös haasteluun. Illan päätteeksi grillattiin, saunottiin ja rohkelikot kävivät myös järvessä.

Sunnuntaina virpomavitsapajassa valmistimme palmusunnuntaiksi virpovitsoja. Niistä tulikin aivan mainioita. Sukelsimme myös äänellä itkemisen mielenkiintoiseen maailmaan, kun Marjo Akkanen kertoi itkuvirsien historiasta ja esitti meille muutaman itse sanoittamansa itkuvirren. Koska leirikeskuksen keittiö oli käytössämme, teimme syötävät keittiössä itse naisvoimin. Ensi vuonna tavattaneen samassa paikassa!

TS

Kuva Teija Sipiläinen

Pien-Mari

tutustuu Olga Aleksandrovnaan

Pien-Marin serkkujen Kertun ja Ainon naapurissa Paavilanmäellä oli jo muutama menneenä kesänä vierailut Olga Aleksandrovna, joka asui talvisin Pietarissa. Kertun ja Ainon äiti Elli oli tutustunut Olgaan Kirvun Luonnonparantolassa. Elli oli ollut tuolloin nivelvaivojen vuoksi hoidettavana ja Olga oli kärsinyt päänsärystä ja unettomuudesta. Naiset olivat tulleet hyvin toimeen keskenään ja pieni kielimuurikaan ei estänyt heitä ystäväystymästä.

Ogalla oli huvila Terijoella, mutta koska hän oli jäänyt leskeksi ja koki olonsa yksinäiseksi, hän vieraili mielellään Ellin luona Kirvussa. Olgaan edesmennyt aviomies oli ollut parikymmentä vuotta rouvaa vanhempi ja kuoli yllättäen sydänkohtaukseen. Parisunnalla ei ollut lapsia. Olga Aleksandrovna oli ammatiltaan laulaja ja kiinnitettynä Pietarin oopperaan, jossa hän oli tehnyt useita nimekkäitä rooleja.

Juhannuksen resitatiiveja Kirvussa

Nyt Olga oli tullut juhannusta viettämään Kirvuun. Elettiin vuotta 1910. Pien-Mari, Aino ja Kerttu odottivat jännittyneinä, koska Kalle-ajuri, joka oli lähtenyt hakemaan rouva Aleksandrovnaa Sairalan asemalta, saapuisi pihaan, tuoden odotetun vieraan mukanaan. Kuultuaan hevosen lähestyvän pihaa, tytöt juoksivat innokkaina ikkunaan, ja seurasivat, kuinka Kalle nosti Olgaan raskaan matka-arkun maahan ja auttoi sitten rouvan käsivarresta tukien alas rattailta. Ainon ja Kertun äiti oli pihalla toivottamassa Olgaan lämpimästi tervetulleeksi taloon.

Tytöt seurasivat uteliaina Olgaan tekemisiä ja touhuja. Mitä tuolla hienolla rouvalla mahdtoi olla jännittävässä, suuressa matka-arkussa. Hän tuntui kantavan mukanaan koko kesän vaategarderobia, vaikka viipy vieraisilla korkeintaan kaksi viikkoa.

Tytöistä oli hauskaa kuulla Olgaan puhuvan jännittävästi liudentaen kirjaimia, ja kun

suomalaisia sanoja ei löytynyt, Olga vaihtoi venäjän kieleen. Pien-Mari oli kuullut isän puhuvan venäjää. Isä oli sitä jonkin verran oppinut käydessään Pietarissa tekemässä halkokauppoja torilla. Tytöistä Olgaan puhe kuulosti hassunkuriselta ja joskus he joutuivat pidättämään nauruaan etteivät olisi loukanneet hienoa rouvaa. ”Kashmar, mjinne mjinne mjinun miilaja huivi on joutunut, unohtuiko se kotiin, oivoi.” Välillä Olga innostui laulaen selittämään asioita, kuin oopperassa konsanaan. Kun tytöt sitä hämmästelivät, sanoi Olga: ”Tjämä on rjesitativilaulu, ihan tjavallista oopperassa. Älkä katsoko minu niin kummallisest.”

Mariinkin metkat muistot

Ogalla oli tyttöjen suureksi iloksi Pietarin tuliaisia. Kaikki kolme saivat suloiset pienet koristenuket. Ne olivat herkästi rikkoutuvaa, kaunista, kuultavaa posliinia. Pien-Mari ei ollut eläissään nähnyt niin kaunista nukkea. Se pitäisi asettaa kotona kammariin valkoisen piirongin hyllylle. Piironki olikin Marille hyvin rakas, koska se oli isän omin käsin tekemä lahja Marille.

Kun Olga oli vihdoinkin purkanut matka-arkunsa ja asettanut röyhelöiset kesäleninkinsä vaatekaappiin, siirryttiin ruokailemaan tuvan suuren pöydän ympärille.

Olga kertoili vuolaasti Pietarin kuulumisia ja erityisesti tapahtumia Marian keisarillisessa teatterissa (Mariinski-teatterissa). Olga kuvaili elävästi käsiään heiluttaen, välillä herskyvien naurunpuuskahdusten saattelemana, kuinka eräs ballerina oli pudonnut esiintymislavalta orkesterimonttuun ottaessaan liian suuren harppauksen väärään suuntaan. Tanssija oli loukannut pahasti jalkansa ja esitys jouduttiin hetkeksi keskeyttämään. Orkesterimontussa alttoviulisti oli kaatunut ballerinan alle ja soitin oli siinä rytäkässä lentänyt käsistä ja paiskautunut lattiaan. Esitystä voitiin kuitenkin keskeytyksen jälkeen jatkaa sijaisvoimin.

Oi pääsisipä Pietariin...

Olga kertoi myös, kuinka hän oli ollut kuuntelemassa Anna Ahmatovaa tämän lausues-sa omia runojaan Pushkinin kotitalossa Moikan rantakadulla. Olga oli hyvin vaikuttunut Ahmatovan runoista.

Olga innostui myös kertomaan Venäjän kansallisrunoilijan Aleksandr Pushkinin traagisesta kohtalosta, kuinka tämä oli kuollut vain 37-vuotiaana kaksintaistelussa saamiinsa vammoihin. Kaksintaistelu, joka käytiin keväällä 1837 Pietarin lähellä, oli seurausta Pushkinin vaimon Nataljan mahdollisesta suhteesta oman sisarensa mieheen Georges d'Anthesiin. Tytöt kuuntelivat hiirenhiljaa, hengitystä pidättäen ja liikahtamatta Olga. He olivat haltioissaan Olgan tavasta kertoa näistä jännittävistä tapahtumista.

”Kyl mie oon hämmästynt siit, mite monni asjoi Olga on saant kokkee. Mein pitäs päästä käymää siel Pietaris. Ottaiskoha hää miut mukkaa sin oopperaa, jos mie oikei kovast pyytäsin”, haasteli Mari serkuilleen. ”Olga on nii paljo laulamist siel oopperas, jottei hää ennätä sinnuu paimentaa”, sanoivat serkut yhteen ääneen.

Asia jäi kuitenkin hautumaan Pien-Marin mieleen ja usein hän palasi ajatuksissaan Olga Aleksandrovnaan ja hänen salaperäiseen maailmaansa. Pieni posliininukke piirongin päällä muistutti Maria Olgasta ja ihmeellisestä Pietarista. ”Ehkäpä Olga tulee taas ensi kesänä Kirvuun”, mietti Pien-Mari, ”ja mie saan kuulla lissää Pietarin tapahtumist.”

Tarja Tonteri

Kuva: Tarja Tonteri

Kuisman Sukuseura ry

**Sukukokous- ja juhla pidetään elokuun toisena
sunnuntaina 13.8.2023**

Lepolan talo Hausjärvellä, Kappalaisentie 49,

on tänä vuonna Kuisman Sukuseuran sukujuhlan pitopaikka.

Tervetuloa viihtymään ja viettämään yhteistä juhlamme.

Sukukokous

Sukujuhla

Juhlapuhuja keittiömestari Ulla Liukkonen

Viihdetaiteilija Erkki Liikanen

Nuoret Kuismat –kirjaa vielä myynnissä 10 € kpl + postikulut,

kts. tiedot Kuisman Sukuseura ry:n kotisivut www.kuismansuku.fi

Inkilä -Sairala kyläpäivät 2023

Lappilinnassa 9.9.2023

Lappilinnantie 3, 16670 Lappila

TERVETULOA

Tilaisuus alkaa klo 12.00

ruokailulla

JUHLA alkaa n. klo 13

Ohjelmassa mm.

Lippujen sisääntulo

Tervetulotoivotus

Yhteislaulua

Kyläkokous

Kohvit

Arpajaiset

Lipun hinta 30,-

Ilmoittautumiset 27.8.2023 mennessä

os. kirvu@kirvu.fi tai puh. 045 322 8969

*Myynnissä Inkilän, Kirvun ja Sairalan
tuotteita.*

Tuothan pieniä palkintoja arpajaisiin.

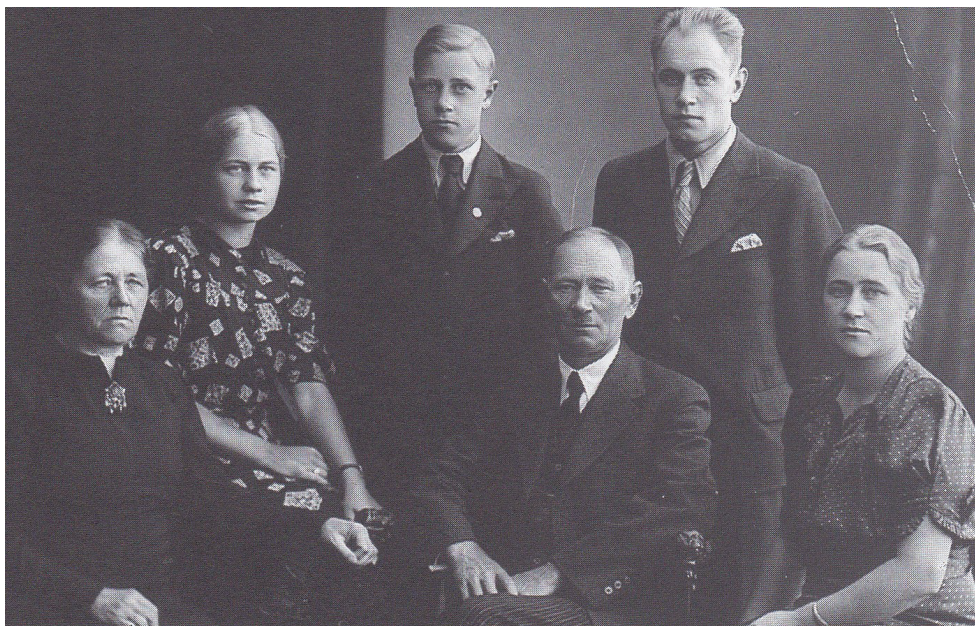
Inkilän kylätoimikunta

Inkilä-toimikunnan kesänäytelmät jatkuvat.

Nyt on vuorossa 5. **Pentti Tommisen** näytelmä, joka esitettiin Inkilä-päivillä Mäntsälän seurakuntasalissa 17.8.2013

SEURASAARI – Kuunustaisen helmi

- Kertoja *Kotikylämme Inkilän koulun opettajaperhe, Paavilainen herää kauniiseen kesäamuun 1930-luvun alkuvuosina. Isä, opettaja Simo Paavilainen on jo kotvan ollut jalkeilla ja käynyt aamukävelyllä Revonmäen männistössä. Äiti, opettaja Aino Paavilainen on valmistanut perheelle aamiaista. Aamiainen on tukeva, sillä pöytään on katettu jos jonkinlaista, on piirakoita ja ringleitä, voita ja kotijuustoa, suolakalaa ja silavaa, mustikoita ja vaapukoita. Vastakeitetyn kahvin tuoksu kiirii ympäri huoneita aina kartanolle asti. Lapsille on lisäksi varattu vastaleivottua pullaa ja mehua ja tietysti kaikki juomat ovat ravitsevia ja terveellisiä. Kukko on laulanut jo aikoja sitten ja on aika lastenkin herätä.*
- Aino Lapset nouskaa nyt, vast ol' pyhä aikaa levätä!
- Lapset Jok on aamu, pittääks jo nousta, väsyttää nii---Huomenta!
- Aino Huomenta! Aurinko on jo korkial, nouskaa kiireest!
(Simo astelee aamukävelyttä huoneeseen)
- Simo Onpas vast sorja aamu, aurinko helottaa siniselt taivaalt täyvelt terält eikä pilvii näy missään!
No lapset, mitäs myö tänä päivän tehää?
Onks kasvimaa kitketty, onks lampaille niitetty heinii, mites porsas voi?
- Lapset On on, on heinii, on suurusta, on hoijettu on....

Simo No hyvä on, syyväpäs nyt äidin laittamaa hyvää aamiaista. Herra siunaa tämän päivän askeleet, Herra siunaa ravintomme! Nii sit miul on teill kerrottavvaa, mut vast kohta, koha nyt ensin syyvää.
(aamuruokailu)

Simo Mie oon tuumant ett tänä päivän tehää venematka Seurasaa-ree....

Paavilaisen perhe

- Aino Se soppii hyväst, ko on nii komia ilmakii!
- Lapset (iloitsevat ja hyppivät riemusta) Hipii, myö ollaa jo kovast kaivattukkii, ett millo päästää Seuraraaree kesäretkelle! Hipii – jipii!
- Simo Aira ja Eeva, auttakaa äitii evväiije teos, ja laittakaa riskist, sil päivä on pitkä ja retkel ulkoilmas ruoka maistuu!
- Kertoja *Eeva Paavilainen-Kajan kertoi koti-Inkilä-matkalla 1990-luvun alkupuolella opettajaperhe Paavilaisen kesänvietosta 1920–1930 luvuilla ja erityisesti kesän kohokohdasta, kesäpäivästä Seurasaareessa. Seurasaari on Kuunustaisen suurin saari, ja siellä etenkin nuoret kokoontuivat. Matkaa Inkilänrannasta tulee Seurasaareen lähes kaksi kilometriä.*
- Simo Onko kaikki valmista: Evväät, vettä, kupit, kohvpannu, viltit, onget, puukot, kirjat, uimavaatteet ja kaik muu mitä tarvitaa?
- Eeva On on, kaik on äitin ja Airan kans laitettu valmiiks!
Simo No, sit lähetää – Inkilänrantaan...Inkilänrantaan – venneelle!
(Kävellessä ja kantaessa tavaroita Inkilänrantaan perhe Paavilainen laulaa)
- Kaikki **On kesän kirkas huomen ja suvi sunnuntain,
ei liiku lehti tuomen, on lintunenkin vait’.
Vienosti kukkii pellot ja vaarat vihannoi,
ja hartaat aamun kellot, vain rauhaa, rauhaa soi.**
- Kertoja *Paavilaisen opettajaperhe saapuu Inkilänrantaan ja oma soutuvene työnnetään vesille. Isä–Simo soutaa ja lapset pitävät perää ja avittavat meloilla matkantekoa. Matka joutuukin nopeasti, sillä leppoisa lounatuuli jouduttaa mukavasti matkantekoa.*
- Lapset Seurasaari näkky jo, tuol se on, voi mite mukavaa!
- Kertoja *Kokka kohisten vene työntyy Seurasaaren rantahietikkoon ja kaikki hyppäävät kiiruusti veneestä kovalle maalle.*
- Simo Perillä ollaa!
- Aino Lapset, essikää hyvä tasane paikka mihi voijaa viltit levittää.
- Kertoja *Aurinko helottaa sinitaivaalta todella lämpimästi, on oiva retki-ilma. Lapset levittävät viltit rantaniitylle. Pojat aloittavat onkimisen ja tytöt leikkivät hippaa rantahietikolla ja kahlaavat lämpimässä rantavedessä. Isä Simo istuu rantakivellä ja lukee Karjala-lehteä. Äiti Aino katselee lasten rantaleikkejä ja hyräilee jotain laulelmaa: ei kuulu tänne asti, mutta varmasti jotain herttaista, kun hymy leviää hänen onnellisille kasvoilleen. Aika joutuu ja hetken kuluttua äiti aloittaa kohvin keiton sekä avaa eväskorit ja laittaa tarjottavat esille.*
- Aino (lyö käsiä yhteen) Kaik tänne, nyt juuvaa päiväkohvit ja syyvää eväskorin anti-mia!
- Kertoja *Koko perhe asettuu nauttimaan makoisia tarjoiluja, ja kyllä ne maistuvatkin, sillä oleilu ulkoilmassa saa ruokahalun ja makunystyrät hereille. Niemen kärjen toisella laidalla juuri ja juuri näköpiirissä on miesryhmä; hekin ovat tulleet viettämään kesäpäivää Seurasaareen. Miehet ovat olleet omissaan, eivät ole kajonneet opettajaperhe Paavilaisen*

kesäpäivän viettoon, mutta nyt juoppo-Pärty huomaa Paavilaiset ja tiedustelee:

Pärty Mikko, tiijet sie, keitäs nuo tuol on?
Mie huuvan; hoi, hoi keitäs työ ootta, oottaks työ In-
kilästä vai mist?

Mikko Älä huuva, et sie Paavilaisii tunne!

Pärty Paavilaisii! Opettajjii? Mut ko miu sil-
mis on nii heikko valo, miu on vaikia nähhä!

Topi Vai silmis heikko valo, päässäis taitaa olla!

Mikko Nii, ko ei ees ommaa vanhaa opettajaasa
tunne!

Pärty Kuules Simo, mie oon Pärty, vieläks Sie
muistat, ko miulle usiast jälki-istuntoo annoit ja kaks
kertaa osastolle jätit; kaik ain nauroit miulle ko mie

melkei ain laiskal olin ja enkä millää oppint kunnoll lukemaa ja laskemaa!

Topi Anna olla opettajaperheen rauhas!

Pärty En anna, Simo, nii jurppii kaik vanhat asiat, lukumiehii en mie olt, mut ne
nurkas seisomiset, laiskal olot ja osastolle jätöt, ne harmittaa kovast ja on ain
mielessä!

Mikko Oo nyt hiljaa, hyvvi ja mukavii ihmisii hyö on ja opettajjii.
Omapa on vikas, ne nurkas seisomiset ja laiskanistunnot.
Otetaas taas korpikuusta, aahh...Otas Pärtykii jot rauhotut!

Topi Ja tuosta tikki, läps!

Mikko Täyskäsi ja pennit miulle, hah-haa!

Pärty Ain mie häviän, miul ei oo yhtää onnii pelis eikä rakkaaves!
Miul ei oo ennää yhtää pelipenniikää!

Kertoja *Paavilaiset istuvat ja keskustelevat hiljaa sekä nauttivat retkieväitä.
He joutuvat seuraamaan saarelle majoittuneen ryyppyporukan ikävää me-
noa.*

Simo Äiti ja lapset, tuollaista elämää hyö viettääät kauniin luojaan ilman alla, vetelehti-
vät joutilaina juopotellen ja pelaten. Ei höist oo töihi, ei rakkaan isänmaamme
asialle eikä ees Inkilän suojeluskuntaan....Ei, ei oo!

Aino Voi, voi, mite huono esmerkki nuorille; mihin ovat kadonneet pitäjämme rait-
tiuskasvattaja opettaja Vilho Kaipiaisen kannustavat ja terveet nuorten kas-
vuohjeet?

Eeva Saanks mie viel yhe rinkilin?

Aino Voi laps kulta, tietyst sie saat!

- Simo On, komia on päivä, mut nuo, voi, voi!...
- Pärty Jätittäks työ meil mittää, meijäkii pitäs syyvä jotakii, suolis nii kurnii.
No pojat, otetaas taas ryyppy murheeseen!
Miul ei oo tillaa, ei oo talloo – akkakii jätti miut viime talven!
- Simo Nyt pienet ruokalevot, sil päiväunet kaunistaat!
- Kertoja *Paavilaiset levähtävät hetken. Aira lukee kirjaa ja miesväki kokeilee vielä kalaonnea, lapset pulahtavat Kuunustaisen lämpimään rantaveteen ja sitten vielä muistoksi Seurasaaren kesäpäivästä otetaan valokuva.*
- Aino Nyt kaik kuvvaa, Aira ottaa!
- Kertoja *Päivä taittuu ja joutuu jo ilta, mutta vielä halutaan päivän päätteeksi laulaa. Arvoisa juhlaväki, laulamme kaikki yhdessä laulavan Paavilaisen perheen kanssa:*
- Jo Karjalan kunnilla lehtii puu, jo Karjalan kunnilla koivikot tuuhettuu,
käki kukkuu siellä ja kevät on, vie sinne mun kaihoni pohjaton.
Ma tunnen vaaras ja vuoristovyös ja kaskies sauhut ja uinuvat yös,
ja synkkäin metsies aarniopuut ja siintävät salmes ja vuonojes suut.
Siell' usein matkani määrätöin läpi metsien kulki ja närekköin.
Minä seisoin vaaroilla paljain päin, missä Karjalan kauniin eessäin näin.**
- Simo Nyt on aika palata Inkilään, kotikyläämme Karjalassa!
- Lapset Isä voijaaks olla vielä vähän aikaa, tääl on nii lustii!
- Simo No menköön, vielä hetki, mut sitte on kiirus' Inkilään!
- Aino Tytöt kerätkää noita kauniita lehdokkeja kottii vietäväks, lehdokki on niin sorja kukka ja nii huumaava vai mitä isä, muistatkos ko sillo nuoren, ku myö.....----
Nyt viltit ja eväskorit venneeseen, on lähettävä, jot ehitää sama auringon alla kottii!
- Lapset Voi voi, tääl on ain nii mukavaa, äiti ja isä, voijaaks myö tulla tänne viel toise kerra tänä kesän?
- Simo Kassotaa sit, mie luulen, et pietää vanha järjestys ja kerra kesäs käyvää tääl Seurasaares kesäpäivää viettämäs.
- Aino Nyt kiireest venneeseen!
- Kaikki Jää hyväst Seurasaar; Ens kesän sit....!
- Kertoja *Vene lipuu Kuunustaisen peilityyntä järven pintaa kohti Inkilää. Ilta-auringon säteet lämmittävät vielä matkalaisia hetken, laskeakseen varjoon Pakarisen pihakoivujen taakse ja kullaten Hanlahden puoleisen rantametsän väriloistoonsa.*
- Aira Ei oo maailmas parempaa ja kauniimpaa paikkaa ko meijä kot'kylä Inkilä ja kot'järvi Kuunustaine ja sen ihana Seurasaar!

(Aino aloittaa kotiintulolaulun ja muut veneessä yhtyvät lauluun, säkeistöt 1 ja 4)

**On maista kaikista sittenkin tää synnyinmaa kaikkein rakkahin,
vie minne tiesi, sen tuttu liesi on lämpöisin.
Ma lemmin kieltä ja kansaa sen ja heikot voimani uhraten,
teen työtä siellä ma intomiellä ja riemuiten.**

Näytelmä, SEURASAARI – KUUNNUSTAISEN HELMI, on päättynyt
Kiitollisena Inkilä-toimikunnan ”näyttelijät”
Hannele, Inkeri, Riitta, Teija, Paavo, Markku, Raimo ja Pentti

Kuvat Kirvu-Säätiön arkisto ja Riitta Hämäläinen

Kuunustaisen rannalla Leena Manner ja Riitta Hämäläinen

Lehtitoimikunta esittäytyy

Kuka olen!

Olen Petri Inkinen ja olen syntynyt noin kuuksikymmentä vuotta sitten Kärkölän Järvelässä. Ylioppilaaksi kirjoitin Kärkölän lukiosta 1982 ja yhdyskuntatekniikan insinööriksi tie- ja vesirakennuksen linjalta valmistuin 1988 Tampereen teknillisestä opistosta.

Asun Hyvinkäällä rintamamiestalossa ja perheeseeni kuuluu vaimo ja kolme lasta eli kaksi tyttöä ja poika. Esikoiseni poika onkin jo esittäytynyt tässä lehdessä jouluna 2020 eli kolme vuotta jos kohta siitäkkin.

Isäni Pentti Inkinen syntyi Kirvun Inkilässä vuonna 1935 Tuomas Inkisen eli Laurilan taloon Oskari Inkisen ja Aino Inkisen (os Huuhka) perheeseen. Sukuni vaiheista setäni Seppo Inkinen onkin aiemmin kirjoittanut tähän meidän lehtemme. Siskoja minulla on kolme ja kaksi heistä asuu Lahdessa ja yksi Riihimäellä. Isäni kuoli (25.2.2022) eli samoihin aikoihin kun sota alkoi Ukrainassa joten hänen ei tarvinnut palata sota-ajan tunnelmiin. Äitini kuoli jo 2014 pitkäaikaisen sairauden

Setäni Seppo kysyi, josko lähtisin hänen ja serkkuni Ilarin kanssa 2019 Inkilään ja onneksi mahduimme mukaan. Tuolla reissulla kävimme Inkilässä ja Laurilan talo oli kuin olikin edelleen

pystyssä vankoilla kiviperustuksillaan. Talo oli toki vuosien saatossa muuttanut muotoaan alkuperäisestä. Talon nurkalla oleva iso kuusi on hyvä maamerkki ja kuusen tarinaa olemmekin saaneet lukea jo aiemmin Sepon kirjoittamana.

Tuolla Inkilän retkellä minua kysyttiin, josko lähtisin mukaan kylätoimikunnan toimintaan ja vuosi vierähti ja sitten lähdin mukaan ja aika monessa tapahtumassa olenkin jo ollut mukana.

Lapsuuden karjalaisuudesta tulee mieleen isän tätien tekemät karjalanpiiraat joko riisi- tai perunatäytteellä. Sirolassa noita ainakin paisteltiin ja myöhemmin myös meillä kotona. Sirolaan ajettiin 60-luvulla Minillä joka oli pakettiautomallinen. Me lapset olimme takakontissa kaksipaikkainen kun tuo oli ja lipa tuolla kerran vasikkakin joka tuotiin Sirolasta meille. Erilaisilla retkillä olin mukana ja myös Rantavaahalan Inkilä-juhliin olen mielestäni osallistunut.

Toivottavasti sotatoimet loppuvat pian Ukrainassa. Tulevaisuus näyttää onko retkiä Inkilään mahdollista enää tehdä.

T: Petri

Kuva Seppo Inkinen

Perhealbumi

Vauvauutisia

Inkisen kaupalle on 17.2.2023 syntynyt pojan Kaunon vanhimman tyttären Marja-Liisan tyttären Marjan tyttären Emilia Lukkarin ja Aku Teutarin perheeseen tytär Helmi Rakel Wilhelmiina.

Poika tuli!

Jere ja Heli Korhoselle syntyi potra poika 8.5.2023. Isä-Jeren sukujuuret ovat Hakolahdessa Anttilan tilalla (Reimi), isoäiti Tellervo Saarelan syntymäkodissa.

Kyläaktiivien juhlapäivä

Inkilän kylätoimikunnan tammikuuisessa kokouksessa juhlittiin Riston ja Inkerin 75-vuotispäiviä. Inkeri Keijamaa on kylätoimikunnan rahastonhoitaja ja Risto Lalu Sairalan kylätoimikunnan puheenjohtaja.

Lämpimät Onnittelut!

Inkilän lautaa

Vuonna 1774 Wolter Wilhelm Stewenin perilliset saivat oikeuden sahan perustamiseen Inkilän Vääränkoskeen. Lupa vahvistettiin keisarillisessa senaatissa 1776 ja seuraavana vuonna saha tarkastettiin ja sahan toiminta saattoi alkaa. Inkilän kylätoimikunnan kynätaituri Pentti Tomminen tutki tarkemmin Inkilän sahojen historiaa ja kirjoitti sahatoiminnasta näytelmän, jonka ensi-ilta oli vuoden 2022 Inkilä-Sairala-kyläjuhlassa.

Juhlaa oli seuraamassa myös Kirvu-Kerholainen Kaisu Iivonen, johon näytelmämme teki vaikutuksen. Hän pyysi kylätoimikuntaa esittämään näytelmän Karjalatalolla maaliskuussa kerhon tapaamisessa. Päätettiin ottaa ”härkää sarvista” ja niinpä sitten Helsinkiin matkattiin. Amatöörit selvisivät esityksestä loistokkaasti ja aplodeista ei tahtonut tulla loppua.

Näytelmässä mukana, kuvassa vas:

(Hieman piilossa) Raimo Suni, Inkeri Keijamaa, Risto Lalu, Hannele Inkinen, Paavo Aarnikka, Riitta Hämäläinen, Pentti Tomminen, Teija Sipiläinen, Petri Inkinen ja Heikki Jääskeläinen. Kuva Jyrki Ijäs Kirvu-Kerho on pääkaupunkiseudulla toimiva aktiivinen karjalainen pitäjaseura. Kerholaiset tapaavat kerran kuukaudessa vaihtuvin teemoin.

<https://www.karjalanliitto.fi/karjalan-liitto/jasenyhteisot/pitajaseurat/kirvu-kerho-ry.html>

Ulla Pasasen ihanat kesät Kirvussa

Filosofian tohtori Pirkko Sallinen-Gimpl haastattelee Ulla Pasasta 22.10.1997. Aiheena ovat Ullan Kirvussa viettämät kesät 1910-luvulla. Ulla syntyi 13.12.1913 Viipurissa ja hänellä on muistoja Kirvun kesistä varhaislapsuuden ajalta.

Miten te oikeastaan jouduitte viettämään kesianne Kirvussa, sinnehän oli junamatka Viipurista siihen aikaan?

En osaa sanoa miksi vanhempani olivat hankkineet Kirvusta Vorniolan kylästä Heliseväjärven rannalta kesänviettopaikan, mutta sen tiedän, että elämäni kuusi ensimmäistä kesää vietin juuri täällä Kirvussa. Olin puolivuotias ensimmäisenä kesänä 1914, jolloin alkoi maailmansota. Tästä minulla ei tietenkään ole muistoja. Nuorempi veljeni syntyi vuonna 1920 ja silloin vanhempani hankkivat lisääntyneelle perheelle uuden kesäasunnon lähempää Viipuria, Karisalmelta, jonne oli vain 19 kilometrin kotoa. Kaikki kesät tässä välissä olimme Kirvussa.

Molemmat vanhempani olivat kansakoulunopettajia ja heillä oli kolmen kuukauden kesälomat. Perheen sijoitus maaseudulle siksi ajaksi oli luonnollinen asia; haettiin

paikkaa, jossa perhe voisi olla tämän neljännesvuoden.

Kirvun kesäasunto oli käsittääkseni vuokrattu. Joskus Heliseväjärvellä soudellessa vanhempani näyttivät vastakkaisella rannalla olevaa ränsistynyttä vaaleaa kaksikerroksista huvilaa ja ymmärsin, että se saattoi olla aikoinaan omamme.

Vorniolan kylässä hiljaisen maantien laidassa meillä oli yksikerroksinen hirsitalo, jossa oli iso tupa, eteiskäytävä välissä ja talon toisessa päädyssä kaksi pienempää huonetta makuuhuoneina.

Perheeseemme kuului vanhempien lisäksi minua kaksi vuotta vanhempi Jorma-veljeni. Vaikka meillä oli kotiapulainen myös niin kauan kuin minä muistan, niin en muista, että hän olisi ollut kesällä mukana. Meitä oli siis kaksi aikuista ja kaksi lasta

Matkoista Kirvuun puhuttiin keväällä ja valmistauduttiin. Paremmiin muistan menon Karisalmeen, mutta samanlaista se on varmasti ollut Kirvuunkin: koko kesän ruokatarvikkeet hankittiin ja vietiin mukana. Muun muassa palasokeri oli semmoisessa kymmenen kilon puisessa pakkilaatikossa,

joka ostettiin koko kesää varten. Samoin jauhot ja suolat. Isoon kannelliseen juurikoriin pakattiin kaikki lakanat ja tyynyt ja huovat ja muut vuodevaatteet. Kun asuttiin Kirvussa siellä ei ollut kauppoja lähelläkään ja kun taloon mentiin, niin se oli tyhjä; huonekalut vaan mutta ei valmiita vuoteita. Siihen aikaan tehtiin joka kesä uudet olkipatjat. Maalla saatiin pelloilta suorja sileitä olkia, nyt ei tulisi kuuloonkaan olkipaikat. Ne olivat hyvät vuoteet, eivät notkuneet.

Tulimme junalla Sairalan asemalle ja kesäpaikan omistaja lähetti hevoscärryt hakemaan muuttokuorman tavaravaunusta. Sama toisin päin syksyllä. Koko perhe ja tavarat matkustivat kärryissä.

Minkälainen oli sitten tuo kesän yleinen muisto lapsen mielessä?

Se on sellainen, että nyt melkein rupeaa itkettämään... Ei niin kaunista ja ihanaa paikkaa ole ollut missään kuin Vorniola oli, ei edes Karisalmella, joka sentään oli meidän kotinamme neljännesvuosisadan ajan ennen pakkolähtöä. Sen muiston tekivät ihmiset ja luonto.

Kerronpa niistä ihmisistä. Äitini oli helsinkiläissyntyinen ja hän vieroksui vähän sitä, kun naapurien Merosen ja Losilan emännät sinuttelivat häntä. Hän sanoi emännille, että hän vierastaa vähän, kun te sinuttelette häntä vaikka ei olla ennen tavattu. Niin nämä karjalaiset emännät sanoivat, että sinutellaanhan me Jumalaakin, rouva, miksei sitten sinua! Minusta tämä osoittaa itsensä kunnioitusta eikä missään tapauksessa vie-raan vähättelyä.

Kirvulaiset elivät siellä hieman kaukana kaupungeista mutta olihan siellä Enso lähellä, teollisuuspaikka. Onko teille jäänyt muistikuvia siitä, miten kirvulaiset hoitivat kauppa-asioita?

Voi hyvänen aika! Onko Enso siellä lähellä ollut, ei meidän lapsuudessamme ollut

Ensoa eikä mitään muutakaan. Tietävälän kyllä oli ja kirkonkylä ja niissä vierailtiinkin koska olivat venematkan päässä ja isä oli nuori ja jaksoi soutaa.

Miten kaukana ne olivat, sitä en osaa sanoa, kas kun olin alta kuusivuotias. Kun lähdettiin veneellä jonnekin kyläilemään, niin se vene oli semmoinen pitkä kapea savolaismallinen vene, jossa oli pitkä kapea kokka. Minut pieni tyttö pantiin siihen kokkaan sitten pitkäkseen tai käppyrään ja minä painoin korvan veneen laitalautoja vasten ja kuuntelin kun laineet löivät, kohisivat kokkaan ja nukahdin siihen. Ei minulla ole aavistustakaan oliko matka pitkä tai lyhyt koska nukuin hyvin ja heräsin perillä; oltiin kylässä missä oltiin taikka kotirannassa.

Järven nimi oli Helisevä ja siihen tuli joki, joka oli Helisevänjoki. Se oli lapsuuden paratiisi, jossa helisevät laineet liplattivat ja siellä oli aina kultaa laineilla, koska aurinko kuvastui siihen järvenselkään ja laineet panivat auringon sitten kultakimpaleina hyppelämään. Tällainen on lapsuuden kultamaailma ollut. Järvenranta ei ollut mikään niin ihmeen hyvä, luulen että se oli hiekkapohjainen. Ei se upottava ollut eikä kivinen tai kallioinenkaan.

Lienen ollut kolmevuotias, kun isä opetti minut uimaan. Isä itse oli silloin noin 30-vuotias. Hän ui hyvin lähellä rantaa selällään, piti vasenta käsivarttaan suorana ulospäin ojennettuna ja minä pidin kourillani kiinni hänen ranteestansa ja potkin lujasti. Sillä lailla isä opetti minut uimaan lähellä rantaa turvallisesti mutta itse myöskin turvallisesti siinä mukana ollen.

Kesäleikit, kesäkaverit

Meidän lapsen mielestä isohko kesäpaikkamme oli kahden tien risteyksessä. Toisella puolen risteystä oli Merosen torppa ja Merosilla oli Jorma-veljen ja minun ikäinen poika Eino. Hän oli meille lapsille oppaana, hänen kanssaan juostiin ja tutustuttiin ym-

päristöön. Ilmeisesti ei ollut mitään vaaratekijöitä lähistöllä, eihän autoja ollut silloin olemassakaan, tai no oli ehkä Helsingissä tai Viipurissa, mutta ei Vorniolassa missään tapauksessa.

Ympäristö oli kangasmaisemaa, tasaisen hongikon läpi kulki se leveä maantie. Kun siellä hongikossa juostiin, niin maa aivan kumisi; se oli niin ikiaikoina muodostunut maapohja siitä, että honkien neulaset olivat varisseet siihen maahan. Siinä kun lapsi hyppäsi ja putosi maahan niin pomppasi siitä takaisin. Se oli kuin trampoliini alle kuusivuotiaan tytön mielestä.

Merosen Eino vei meidät tutkimaan laajemmin kangasaluetta. Lähellä oli hienoa hiekkaa oleva maa-alue jossa kasvoi pikkuisen meitä lapsia korkeampia männyntaimia ja siellä Eino opetti meitä nauttimaan suurta herkkua eli männyn kerkkiä. Onneksi me olimme niin huonoja kerkän syöjiä, ettei aiheutettu luonnolle mitään katastrofia. Rantaan ei menty muuta kuin vanhempien kanssa.

Panko, penkit ja piirakoita

Me elimme Kirvussa täysin maalaiselämän malliin. Isossa tuvassa oli ovesta vasemmalla iso uuni, jossa oli panko. Varmasti pankolla olisi nukuttukin jos olisi ollut sen sortin asukkaita. Siinä oli myös liesi ja siinä keitettiin meille ruoat. Isossa tuvassa oli iso pirtin pöytä ja penkkejä. Hyvin usein minut vietiin makuuhuoneeseen sylissä, kun olin nukahtanut tuvan penkille.

Maalaistavoista tulee mieleen Merosen emäntä, joka oli ystävällinen meille lapsille. Minä sain kerran, ehkä viisivuotiaana, leipoa ihan ikioman perunapiirakan. Kerran kun minä olin Merosella leikkimässä, siellä oli pari kolme naista leipomassa ja minutkin opetettiin leipomaan perunapiirakka. - Perunapiirakat ovat aina ihan näihin viime vuosiin saakka minun mielestäni pyöreitä avoimia piirakoita, kun sen sijaan riisipiirakat on soikeita avoimia. - Minulle annettiin piirakkakaulin ja minä sain kaulia sen ruiskuoren, ehkä emännän avulla, ja sitten siihen lyötiin klöntti perunamuhennosta ja minä sen tasoittelin siihen ja omin käsin kiinnitin ne reunuksetkin. Epäilen, että oli varmaan aikuinen jonkin verran apuna. Sitten, kun se oli paistettu niin kahden

kämmenen varassa minä kiikutin sen kotiin. Kyllä sitä ihailtiin kovasti, sitä pikkutytön ensimmäistä perunapiirakkaa.

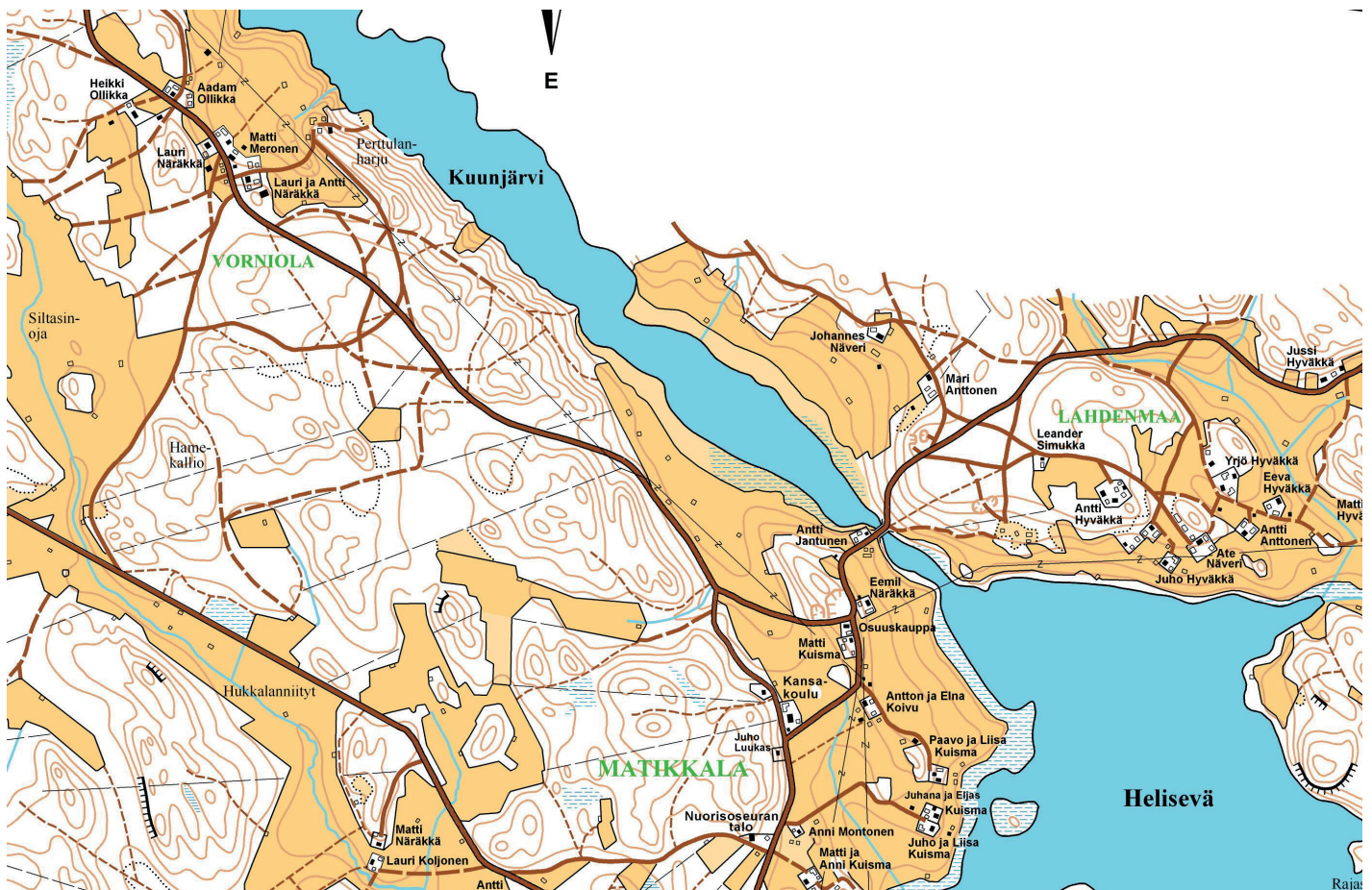
Merosen talosta on vielä muistona tavattoman kauniit herkät värit. Talo, aitta ja joku muu ulkorakennus olivat harmaantuneita hirsirakennuksia. Meitä lähinnä olevan aitan päädyssä maantiellepäin oli pläntti viljatarta ja semmoinen voimakas kaunis mielikuva on jäänyt: harmaa hirsiseinä, sen edessä hehkuvasti kukkiva vaaleanpunainen kenttä viljatarta, erittäin kaunis väriyhdistelmä, erittäin hieno kuva mutta eihän siitä ole mitään enää jäljellä sielläkään. Nyt päälle kahdeksankymmentävuotiaana harastelijamaalarina muistan nuo värit.

Naapurit ja rakkula

Kun meiltä lähdettiin rantaan päin, niin pian mäellä vasemmalla puolella oli Losilan talo. Talon pojista Juho Losila oli niin komea hauskan näköinen mies, että on lapsen mieleenkin jäänyt. Tapasin hänet yllättäen sotien jälkeen Kangasalla, kun siellä oli kirkulaisia koolla. Minulle riitti nähdä, että hän oli sodasta selvinnyt.

Tien varressa oikealla pikkuisen ennen Losilan taloa oli Jaakkolan paja ja siellä oli seppä Jaakkola. Me kolme pientä lasta joskus juosta kipitimme sinne Jaakkolan pajaan, koska siellä oli jännittävän näköisiä tavaroita, oli kärrynpyöriä, jotka odottivat raudoitustaan ja hevosenkenkiä. Siellä oli iso palje ja ahjo, jossa oli ilmeisesti yönkin pysyvä tuli ja sitten oli alasin ja hyvin leveä ovi pihalle. Siinä me sitten seistiin Merosen Eino ja veljeni Jorma ja minä ja katseltiin silmät tapilla.

Oli jännittävää nähdä, kun kipunoita tuli siitä taottavasta tulikumasta raudasta. Seppä Jaakkola ojensi meitä, että älkää menkö niin lähelle, se on kuuma se rauta! Minkä ikäinen lienen ollut, niin tietysti minä juoksin kuitenkin siihen kuumaan rautaan ja poltin oikean jalan isovarpaan. Siihen tuli iso rakkula, mutta kun oli kielletty, että älkää tulko, niin en uskaltanut itkeä. Juoksin siihen pihalle ja panin rautalehden eli piharatamon lehden siihen ympärille enkä kotonakaan uskaltanut itkeä, koska oli kielletty häiritsemästä seppää työssänsä ja aiheuttamasta itselle vahinkoa.

6-vuotiaan muistot eivät saa tukea kartoista, mutta tarinat ovat ihania.

Kesävaatemuotia 1910-luvulla

Seppä Jaakkolan puku oli samanlainen kuin kaikkien vorniolaisten miesten kesäpuku. Vaatteet olivat kotikutoista pellavaa, paksua mutta aina jo valkaistunutta pellavaa. Oli pitkähihaiset paidat, jotka suojelivat hyvin pellolla ja niityllä helteisissä ettei iho päässyt palamaan, ja samanlaiset kotikutoisesta pellavasta tehdyt alushousun näköiset, mutta niitä kesällä pidettiin ihan ainoina housuina. Se oli kesäinen työasu, arkiasu. Ehkä jos kirkolle hautajaisiin oli asiaa, niin ehkä silloin puettiin kaapista tumma kankainen puku. Seppä Jaakkolalla taisi olla tuohivirsut jaloissansa ja valkoiset pellavahousut ja pitkähihainen paita, mutta sen suojana oli nahkaesiliina, paksu tumma jäykkä esiliina.

Lapsen mielikuvissa kirvulainen kesäpukeutuminen on samanlainen kuin Pekka Halosen Kotiinlähtö-maalauksessa vuodelta 1905. Miehillä vaaleat pellavavaatteet, naisella tumma pitkä hame. Myös ranta, josta veneellä lähdetään, muistuttaa Helisevän-

järven rantaa.

Naisten kesäasuista en muista mitään, ilmeisesti ne olivat samanlaisia kuin kotona Viipurin Kelkkalassakin. Siis tummat pitkät hameet ja pitkähihaiset puserot. Kaikilla karjalaisnaisilla oli kesäaikaan päässään kolmiomainen huivi, joka sidottiin leuan alle. Kaupungissa huivi ehkä sidottiin tiukaksi nytyiksi pään ympäri ja nutturan alle taakse solmuun. Miehillä oli huopahattu vähäsen lepsuvin lierein ja päällinen pukattu jollakin lailla sisään.

Sekä lapset että aikuiset kulkivat kesällä paljain jaloin. Kesäkuun ensimmäisenä alettiin kättää kenkien pois heittämistä. Joskus oli liian kylmä, mutta Vorniolan pehmeät hiekkamaat houkuttelivat. Ei meillä ollut erikseen kesäkenkiä siihen aikaan, ne oli ne yhdet ja samat kengät kesät talvet, mustat nauhakengät. Tuohivirsut tietysti olivat mitä parhaimmat suojakengät niissä oloissa.

Litterointi C-kasetilta Hannele Inkinen

Karjalaisuuksien jäljillä

Muistitietokeruu 15.3.–15.8.2023

Karjalaisuus merkitsee erilaisia perintöjä, muistoja ja kokemuksia, jotka nousevat esi-merkiksi siirtokarjalaisuudesta, Itä-Karjalan karjalaisuudesta, itäsuomalaisuudesta tai karelianismista. Joillekin karjalaisuus merkitsee karjalan kieltä tai kysymystä oman kansan kohtalosta, toisille elävää murretta, erityistä heimoluonnetta tai suvun ruoka- ja käsityöperinteiden vaalimista. Luovutettu Karjala kiinnostaa yhä siirtokarjalaisia ja heidän jälkeläisiään. Ukrainan sodan myötä siirtokarjalaisten matkat entisille kotiseuduilleen ovat vaikeutuneet. Toisaalta viime vuosina karjalaisuuden ja suomalaisuuden suhde on ollut kiivaidenkin keskustelujen aiheena.

Toivomme nyt kirjoituksia karjalaisuuteen liittyvistä kokemuksista ja käsityksistä.

Kirjoita vapaasti ja omalla tyyllilläsi. Voit käyttää apuna oheisia kysymyksiä.

- Millainen on sinun Karjalasi ja karjalaisuutesi?
- Millaisia muistoja sinulla on perheesi, sukusi tai naapurustosi karjalaisuudesta?
- Mihin karjalaisiin yhteisöihin tunnet kuuluvasi ja mitä ne ovat merkinneet sinulle?
- Miten ajattelet karjalaisuuden ja suomalaisuuden suhteesta?
- Mitä ajatuksia sinulla on erilaisten karjalan kielen ja suomen kielen karjalan murteiksi kutsuttujen muotojen tilanteesta Suomessa, Venäjällä tai muualla?
- Miten näet karjalaisuuden suhteen ortodoksisuuteen ja luterilaisuuteen?
- Oletko sinä tai onko edustamasi yhteisö ollut tekemässä kotiseututyötä luovutetulla alueella? Millaisia muistoja sinulla on kotiseututyöstä tai

ehkä pitäjäjuhlilla sukusi entisillä kotiseuduilla? Millaista oli kanssakäyminen paikallisten asukkaiden tai viranomaisten kanssa?

Voit vastata suomeksi tai karjalaksi. Vastauksiin voi liittää myös valokuvia. Keruun järjestävät Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja Karjalan liitto. Vastaukset arkistoidaan SKS:n arkistoon. Arvomme kaikkien vastaajien kesken kirjapalkintoja. Lisätietoja: SKS:n arkisto, p. 020 131 240, keruu@finlit.fi

Vastausohjeet

Kirjoita omalla kielelläsi ja tyyllilläsi. Tekstien pituutta ei ole rajoitettu. Otamme vastaan myös valokuvia, äänitteitä, videoita, aikaisemmin tehtyjä muistelutekstejä ja haastatteluita. Lähetä vain sellaista aineistoa, jonka lähettämiseen sinulla on oikeus ja/tai lupa. **Kysymme sinulta luvan aineiston arkistointiin SKS:n arkistoon sekä aineiston käyttöön arkiston sääntöjen mukaisesti.** Tutustu SKS:n arkiston luovutusohjeisiin ja käytösääntöön verkossa.

Lähetä kirjoituksesi 15.8.2023 mennessä

- verkossa olevalla lomakkeella <https://www.finlit.fi/fi/arkisto/vastaa-keruusiin/karjalaisuuksien-jaljilla> tai
- postitse osoitteeseen Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Joensuun toimipiste, Yliopistokatu 6, 80100 Joensuu.
- merkitse kuoreen tunnus ”Karjala”
- liitä mukaan lupa lähettämäsi aineiston arkistointiin SKS:n arkistoon nimellä tai nimimerkillä sekä yhteys- ja taustatiedot – voit käyttää verkossa olevaa lomaketta.

Kirvun Pitäjäseuran

Kirvun Sotaorvot -hanke

Vuoden 2022 keväällä aloitettiin Kirvussa syntyneiden sotaorpojen kartoitusta: hyvänä perustietona oli Orimattilassa asuvan **Anneli Valtosen** ylläpitämä luettelo, jota onnistuimme jo yhdessä täydentämään silloin, kun Kirvun Pitäjäseura kutsui Kirvu-juuriset sotaorvot uutispuurolle Orimattilaan syksyllä 2017. Talven aikana heitä etsittiin lehti-ilmoituksilla, uutiskirjeissä, nettisivuilla ja FB-profileissa.

Ilmoitukset tuottivatkin tulosta ja nyt luettelossa on liki 50 nimeä. Nimistä on valitettavasti jouduttu jo 11 siirtämään taivaan kotiin siirtyneiksi. Syksyn aikana haimme hankerahaa useammasta paikasta ja olemmekin saaneet apurahat esim. haastattelumatkojen suorittamista varten. Syksyllä myös valmistelimme kyselylomakkeen ja **Marianna Niukkanen** valmisti metatietolomakkeen, jolla haastateltava antaa perustietonsa ja antaa tai ei anna lupaa käyttää tietojaan/nimeään haastattelujen jatkotyöstämisessä.

Syksyllä **Tarja Tonteri** muodosti yhteyden Itä-Suomen Yliopistoon. Tarkoitus on tarjota ai-neistoa oppilastöiden pohjaksi ja kiinnostusta tuntuukin olevan.

Haastattelut on aloitettu helmikuussa 2023. Haastattelijoina Mariannan ja Tarjan lisäksi ovat **Hilkka Aaltonen** Tampereen seudulla ja Hannele Inkinen pääkaupunkiseudulla. Myös Anneli on ollut haastattelijana ja **Leena Fritius** haastatteli omat sukulaisensa. Haastatteluja on nyt koossa 12. Työ sujuu hiljalleen ja haastattelut säilytetään tuleville sukupolville Kirvun Kotiseutuarkistossa.

Tavoitteena on kesän aikana saada taas monta haastattelua purkkiin.

Hannele Inkinen

Kuva: Juhani Junna

Hankkeen isä ja äiti, Martti Ovaska ja Anneli Valtonen sekä kolmas kokemusasiantuntija Paavo Aarnikka.

Viktor Klimenko – Olen karjalainen

Venäläisenä emigranttina 1940-luvulla Suomeen päätynyt Viktor Klimenko on jättänyt maahamme pysyvän jäljen. Kerron pari omakohtaista muistoa hänen kohtaamisestaan.

Olen aiemmin ollut konserttien kuuntelijana monessa Euroopan maassa, nykyään vain kotimaassa. Olin kuuntelemassa Klimenkon joulukonserttia 4. joulukuuta 2015 Lahden Ristinkirkossa. Tapasin taiteilijan väliajalla pirteänä ja iloisena. Ehkä hänen mielialaansa vaikutti se, että kirkkosali oli täynnä konserttivieraita. Keskustellessamme kävi ilmi, että olen karjalainen. Klimenko nousi tuolistaan, laitto kätensä kaulalle, halasi ja totesi: ”Me molemmat olemme karjalaisia.”

Lähtiessään esiintymään Klimenko antoi minulle vielä poskisuudelman. läkkäänä naisena ilkenin olla tapahtumasta onnellinen. Konsertti jatkui ja täydentyi taiteilijan ja yleisön vuorovaikutuksesta.

Taiteilija Viktor Klimenko vietti 80-vuotissyntymäpäiväänsä 17.11.2022. Juhlapaikka oli Suomen Kansallisopperan entisissä tiloissa Helsingissä. Minut ja ystäväni ohjattiin omille paikoillemme täyteen juhlasaliin. Jäimme odottamaan aikamiehen ikään tullutta juhlijaa. Yllätyimme, kun tulija olikin nuorekas atleetikko ja viimeisen päälle muodinmukainen.

Klimenko aloitti juhlatilaisuutensa laulamalla Karjalaisten laulun.

Aloitukset oli minulle täydellinen yllätys: Taiteilija siis paljasti olevansa mieleltään karjalainen. Laajan ohjelmiston jälkeen konsertin loppu oli mieliinpainuva. Esiteltyään

paikalla olleet lähiomaisensa Klimenko kertoi valmistautuvansa jo viimeiseen määrän-päähänsä ja esitti päätteeksi laulun ”Mun sydämeni tänne jää/

kun aika on mun mennä pois”...

Kuuntelijat nousivat seisomaan. Siellä täällä pyyhittiin kyyneleitä.

Inkeri Lahti

Viktor Savvitš Klimenko (ven. Виктор Саввич Клименко; s. 24. marraskuuta 1942 Pyhäniemi, Karjalais-suomalainen SNT, Neuvostoliitto) on venäläis-suomalainen laulaja, näyttelijä ja saarnaaja. Hän on tullut tunnetuksi slaavilaismusiikkia sisältävistä levytyksistään ja kasakkaimagostaan.

Kirvun kihut pyörien päällä

Kirvulaiset matkailevat elokuussa 12.-13.8.2023 Itä-Suomeen, niin lähelle Kirvua kuin mahdollista.

Tämän lehden ilmestymisen aikaan bussimatkalaisten ilmoittautuminen on jo päättynyt. Mutta ei hätää - voit tietenkin liittyä seuraamme paikan päällä omalla kulkuneuvolla. Osa lauantain ohjelmasta pidetään Rautjärven kirkon raunioilla (n. klo 14-15), josta matkaamme Kollaa ja Simo Häyhä museolle (n. klo 15.10-16.20), jossa sotatieteiden tohtori, majuri Tapio Saarelainen kertoo mm. Simo Häyhästä ja Kollaan tapahtumista. Kirvun Lauluseura esiintyy, lopuksi kahvittelemme museon pihalla. Paluumatkalla Imatralle pysähdymme Hiijärven rantamilla (n. klo 16.30-16.40) ja ihastelemme rajan takana siintäviä Kirvun metsiä. Imatralle saavuttuamme kiiruhdamme Imatrankosken koskinäytökseen (klo 18). Iltaohjelmiana tutustumista Imatran keskustaan kävelen. Sunnuntaina vierailemme Ylämaan spektroliittikylässä ja tutustumme Salpamuseoon Miehkälässä.

Jos haluat osallistua lauantain lounaalle Lappeenrannan Nautiluksessa (n. 20 euroa, n. 11.35-13), Häyhä-museon pullakahveihin (4 euroa) ja/tai lounaaseen Salpamuseolla (n. 20 euroa), ilmoittaudu os. kirvu@kirvu.fi 31.7. mennessä.

Tarkemmat kellonajat varmistuvat kesän kuluessa ja ne ovat osoitteessa www.kirvu.fi Tervetuloa mukaan!

Kirvun Pitäjäseura

Tapahtumapaikkojen osoitteita

- Rautjärven kirkko, Miettäläntie 1757, Rautjärvi
- Kollaa- ja Simo Häyhä –museo, Kuntalanraitti 32, 56710 Miettälä
- Imatran koski, Imatrankoskentie 3, Imatra
- Ylämaan spektroliittikylä, Kivikyläntie 19, 54410 Ylämaa
- Salpamuseo, Sästöpiirtintie 70, 49700 Miehkälä

Mieti ennen kuin ylität rajan

Ulkoministeriö ohjeistaa matkustustiedotteessaan välttämään matkustamista Venäjälle.

Keväällä 2023 julkaistussa tiedotteessa todetaan Venäjän matkailun olevan vaarallista. Venäjä on lisännyt lainsäädäntöä, jonka nojalla voidaan tuomita myös ulkomaalaisia sakko- tai vankeusrangaistuksiin mm. Venäjän asevoimia arvostelevista toimista tai

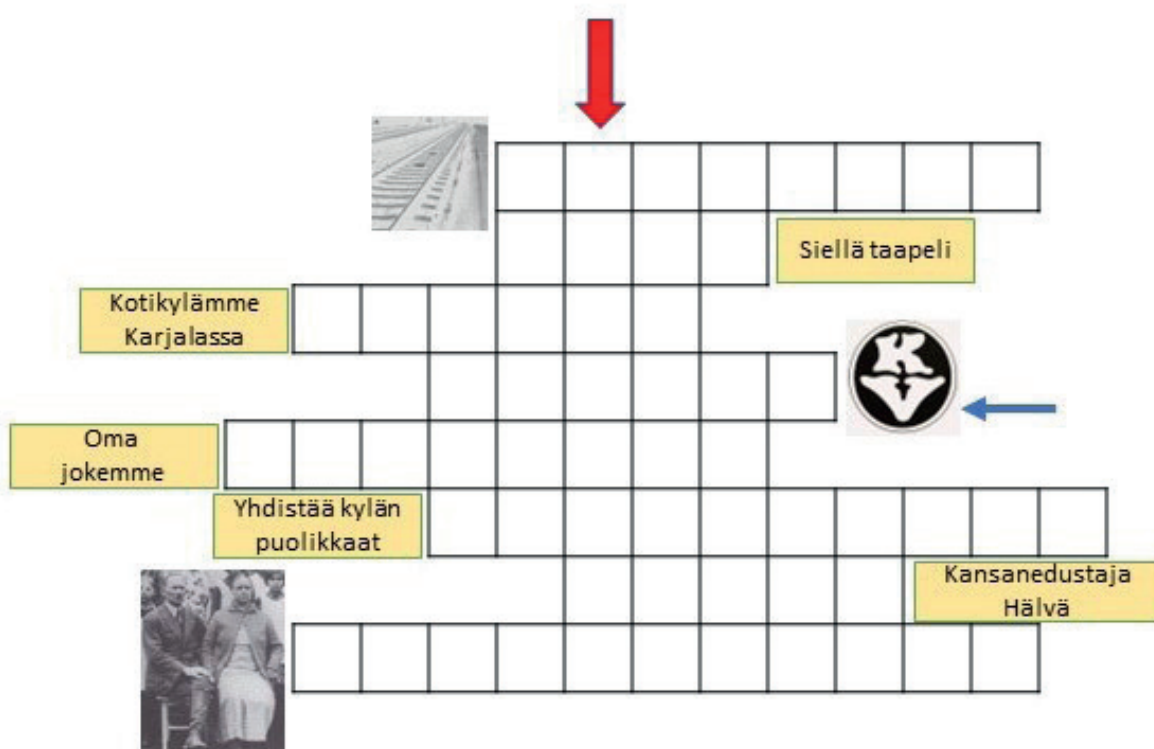
puheista. Ohjeistus koskee myös niitä, joilla on kaksoiskansalaisuus. On mahdollista, että Venäjän kaksois- tai monikansalaiseen sovelletaan ainoastaan Venäjän kansallista lainsäädäntöä eikä oteta huomioon mahdollista toista kansalaisuutta.

Kirvun matkailu on ainakin toistaiseksi päättynyt - alue on nyt virallisesti sotilasaluetta. Viimeisimmän tiedon mukaan viisumeita on alettu mitätöidä Venäjän tullissa.

Voit lukea matkustustiedotteen Ulkoministeriön sivuilta <https://um.fi/matkustustiedote/-/c/RU>

Inkilän ristikko

Ratkaise ristikko ja lähetä punaisen nuolen osoittama sana sähköpostilla os. kirvu@kirvu.fi tai postikortilla os. Hannele Inkinen, Puotilantie 1 I 49, 00910 Helsinki. Muista yhteystietosi! Arvomme viisi Inkilä/Kirvu-aiheista palkintoa. Voittajille ilmoitetaan henkilökohtaisesti.

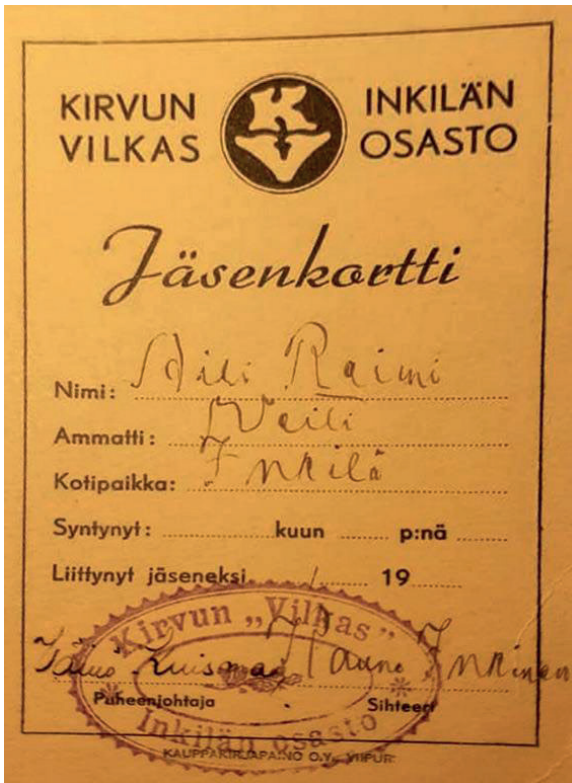
ArkistoKurkistus

121-vuotias Kirvun Vilkas

Simo Kuisma Haminasta ilahdutti lehtemme toimitusta oheisella kumileimasimen kuvalla. Leimasin oli löytynyt Simon Väinö-papan jäämistöstä ja oikein houkuttelemalla kovettuneesta kumista saatiin näin hyvä toiste.

Leimasimen on valmistanut H. W. Huhtamo, kaivertaja, Wiipuri.

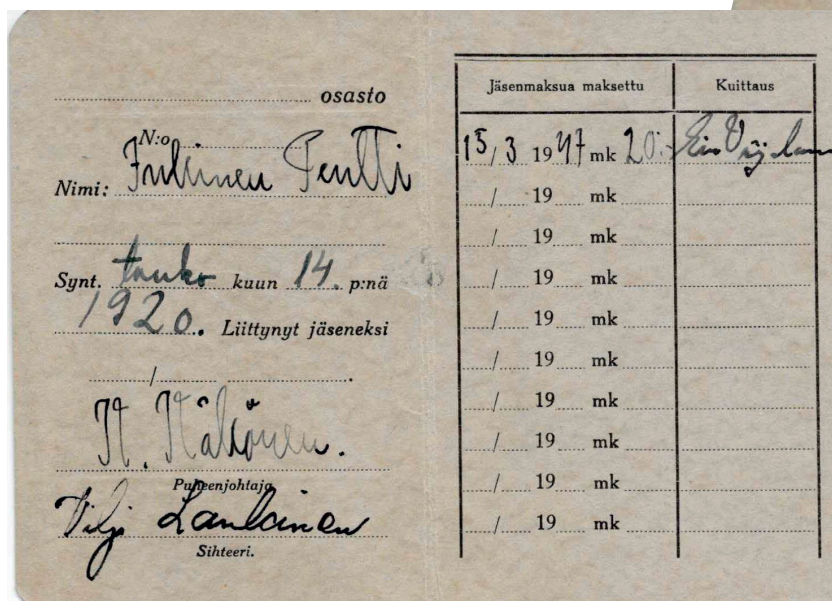

Parin päivän kuluttua putkahti Inkilän FB-ryhmässä keräilijän kuva Vilkaan jäsenkortista, jossa on – juuri samainen leima ja vielä hienompaa: kortin on puheenjohtajana allekirjoittanut Väinö Kuisma, siis Simon pappa!

Koska sihteerinä on ollut Kauno Inkinen, niin piti kaivella omia papereita, ja sieltä löytyi Kaunon veljen Pentin jäsenkortti vuodelta 1947. Allekirjoittajana on nyt puheenjohtaja Kalle Käkönen ja sihteerinä Viljo Lankinen. Pentin ansiomerkkinäkin on tallessa.

Eriyisen ihanaa on vanhassa jäsenkortissa Aili Reimin ammatti Neiti ♥

Hannele Inkinen

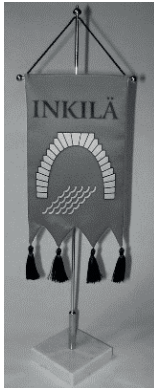
Inkilän kylätuotteet

Katso kaikki tuotteet verkkosivulta
inkila.yhdistysavain.fi

Inkilä-ikimerkki 10 kpl/20 € 20 kpl/40 €

Inkilä-postikortti 1,50 € kpl

Korttien ja merkkien tilaukset Inkeri Keijamaa,
045 322 8969, inkeri.keijamaa@phnet.fi

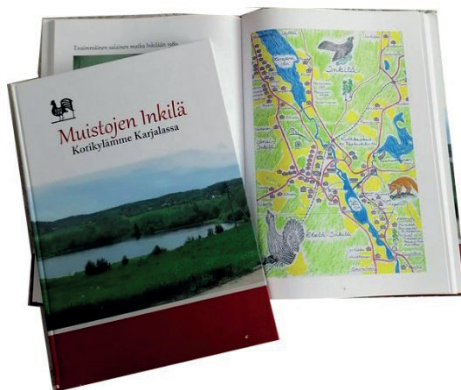

Inkilän kyläviiri, korkeus 43 cm. Pöytästandaarin jalusta on harmaata marmoria, tanko niklattu.
Hinta 33 € + postituskulut.

Viirin tilaukset Riitta Hämäläinen,
puh. 040 574 1114

Muistojen Inkilä – Kotikylämme Karjalassa

Kirjan alkuosa on vanha tuttu mustavalkoisin kuvin kuvitettu teos vuodelta 1982.

Uusi osa sisältää värikuvia Inkilästä ja Inkilän matkalaisista vuosilta noin 1990-2018.

Tilaukset: sähköpostitse Teija Sipiläinen
teija.sipilainen@elisanet.fi

tai puhelimitse 050 5000 477

Hinta 20,- + postikulut

ETUSIVU AJANKOHTAISTA ▼ TAPAHTUMAT ▼ KAUPPA |

Etusivu | Kauppa

Etusivu / Kauppa

Kauppa

Näytetään tulokset 1-9 / 26

Kirvulaisen tärkeät tuotteet

- kyläkirjat,
- korut,
- servettitelineet,
- lippikset
- piparimuotit
- hihamerkit
- karttatikut

voi ostaa kirvu.fi-sivujen kaupasta osoitteessa

<https://kirvu.fi/kauppa/>

Kirvussa syntyneiden asuinkunta vuoden 2022 lopussa			
Asuinkunta	Miehet	Naiset	Yhteensä
Asikkala	3	3	6
Askola	1	0	1
Enontekiö	0	1	1
Espoo	7	10	17
Forssa	1	1	2
Hamina	2	2	4
Hankasalmi	1	0	1
Hausjärvi	2	3	5
Heinola	2	8	10
Helsinki	20	38	58
Hollola	6	11	17
Hyvinkää	9	19	28
Hämeenkyrö	0	1	1
Hämeenlinna	4	7	11
Iisalmi	1	2	3
Ikaalinen	0	1	1
Imatra	4	14	18
Inkoo	0	1	1
Janakkala	0	4	4
Joensuu	1	1	2
Jokioinen	0	1	1
Jyväskylä	0	2	2
Järvenpää	5	5	10
Kaarina	1	1	2
Kangasala	1	0	1
Kankaanpää	0	1	1
Kauniainen	0	2	2
Keminmaa	1	0	1
Kempele	0	1	1
Kerava	3	5	8
Keuruu	0	1	1
Kihniö	2	1	3
Kirkkonummi	0	3	3
Kitee	0	1	1
Kittilä	1	0	1
Kokemäki	0	1	1
Kontiolahti	0	1	1
Kotka	2	2	4
Kouvola	2	3	5
Kuopio	1	4	5
Kurikka	1	0	1
Kärkölä	8	9	17
Lahti	26	43	69
Lapinjärvi	1	1	2

Asuinkunta	Miehet	Naiset	Yhteensä
Lappeenranta	3	6	9
Laukaa	0	2	2
Lempäälä	1	1	2
Lohja	0	4	4
Loppi	1	1	2
Loviisa	2	2	4
Luumäki	1	0	1
Miehikkälä	0	1	1
Mikkeli	4	0	4
Mustasaari	0	1	1
Myrskylä	0	2	2
Mäntsälä	13	23	36
Mänttä-Vilppula	0	2	2
Mäntyharju	0	1	1
Nokia	1	0	1
Nurmijärvi	3	2	5
Orimattila	36	54	90
Orivesi	0	1	1
Oulu	1	0	1
Padasjoki	0	1	1
Paimio	0	1	1
Parainen	0	1	1
Parikkala	0	1	1
Parkano	1	0	1
Pello	1	0	1
Pirkkala	0	1	1
Pori	1	5	6
Pornainen	1	0	1
Porvoo	3	5	8
Pukkila	2	4	6
Rauma	0	2	2
Rautalampi	0	1	1
Rautjärvi	1	1	2
Riihimäki	5	4	9
Rovaniemi	0	1	1
Ruokolahti	1	0	1
Ruovesi	0	3	3
Saarijärvi	0	1	1
Salo	2	3	5
Sastamala	0	4	4
Sauvo	0	1	1
Savonlinna	1	1	2
Seinäjoki	1	1	2
Siilinjärvi	0	1	1

Asuinkunta	Miehet	Naiset	Yhteensä
Sipoo	1	0	1
Sulkava	1	0	1
Suonenjoki	0	1	1
Systemä	0	1	1
Säkylä	0	1	1
Tammela	1	0	1
Tampere	8	11	19
Tohmajärvi	0	1	1
Turku	5	4	9
Tuusula	5	5	10
Uusikaarlepyy	1	0	1
Vaasa	1	1	2
Valkeakoski	1	1	2
Vantaa	4	10	14
Varkaus	0	1	1
Vihti	4	2	6
Ylöjärvi	2	2	4
Ähtäri	0	1	1
	Miehet	Naiset	Yhteensä
Kaikki yhteensä	239	403	642

Tiedot: Tilastokeskus 28.4.2023

Saajan tilinumero	FI78 1087 3006 1013 47	TILISIIRTO		
Saaja	Inkilän Kylätoimikunta	Inkilän Juhannus 7,- Inkilän Joulu 7,- Muu lahjoitus		
Maksajan nimi ja osoite				
Allekirjoitus	_____	Viitenumero	2260	
Tililtä nro		Eräpäivä	30.06.2023	EUR

Maksu välitetään saajalle vain Suomessa Kotimaan maksuvälityksen yleisten ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella

INKILÄLEHDEN toimitus:

Hannele Inkinen

Puotilantie 1 I 49, 00910 HELSINKI
puh. 050 581 2434, Email: hannele.inkinen@kolumbus.fi

Petri Inkinen

Seittemänmiehenkatu 50, 05830 HYVINKÄÄ
puh. 040 060 0389, Email: petri.inkinen@pp.inet.fi

Teija Sipiläinen

Koivistonpolku 5 A, 12400 TERVAKOSKI
puh. 050 500 0477, Email: teija.sipilainen@elisanet.fi

Minna Hölttä

Tikinmaantie 24, 37630 VALKEAKOSKI,
puh. 050 589 2321, Email: mholtta@kolumbus.fi

OSOITTEENMUUTOKSET JA LEHTIMAKSUT:

Inkeri Keijamaa, puh. 045 322 8969, Email: inkeri.keijamaa@phnet.fi

Jos maksat jonkun muun lehden kuin omasi, ilmoita viestikentässä lehden saajan nimi. Viitenro: 2260

INKILÄN JOULU 2023 -LEHTEEN tulevat kirjoitukset ja muu aineisto 10.11.2023 mennessä Hannelelle.

<https://inkila.yhdistysavain.fi/>
www.facebook.com/inkila

ISSN 1235-600X

Grano Oy, Helsinki 2023

